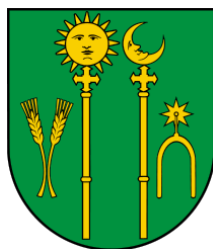

Gmina Stary Lubotyń

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PLANU OGÓLNEGO GMINY STARY LUBOTYŃ

„PRZESTRZEŃ” PRACOWNIA PROJEKTOWA s.c.

autor prognozy:

mgr inż. arch. kraj. Małgorzata Hoser

Warszawa, marzec / czerwiec 2026 r.

I. INFORMACJE WSTĘPNE	3
1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA.....	3
2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....	3
3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	6
4. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY STARY LUBOTYŃ ORAZ POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	7
II. INFORMACJE, ANALIZY I OCENY	13
5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNA CZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	13
6. FORMY OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	24
7. POTENCJALNE ZMIANY ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO	27
8. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO, W TYM DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	28
9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	29
10. ANALIZA PRZEWIDYWANEGO ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO NA ŚRODOWISKO	31
10.1. Oddziaływanie na obszar Natura 2000	31
10.2. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, faunę i florę	32
10.3. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	32
10.4. Oddziaływanie na zasoby naturalne	33
10.5. Oddziaływanie na warunki wodne	33
10.6. Oddziaływanie na powietrze.....	35
10.7. Oddziaływanie na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, a także dobra materialne	35
10.8. Oddziaływanie na dobra kultury i zabytki	36
10.9. Ocena oddziaływania ustaleń Planu ogólnego na krajobraz.....	36
11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	37
III. ROZWIĄZANIA ŁAGODZĄCE, ALTERNATYWNE I KOMPENSACYJNE	37
STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	39

Zał. 1. Oświadczenie autora Prognozy oddziaływania na środowisko o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

I. INFORMACJE WSTĘPNE

1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest ocena wpływu ustaleń projektu Planu Ogólnego Gminy Stary Lubotyń, sporządzanego na podstawie uchwały nr IX/45/25 Rady Gminy Stary Lubotyń z dnia 30 stycznia 2025 r., nazwanego dalej POG Stary Lubotyń, na zasoby środowiska przyrodniczego i krajobraz, a także przedstawienie skutków wpływu realizacji ustaleń POG na stan i funkcjonowanie środowiska, w tym warunki życia mieszkańców.

Prognoza oddziaływania na środowisko, jako element procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, została sporządzona przez autora spełniającego wymagania art. 74a ust. 2 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, zgodnie z art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust 1 i 2 ww. ustawy, a także zgodnie z wytycznymi Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowi Mazowieckiej (pismo znak: ZNS.4070.15.2025.HC z dn. 3 marca 2025 r.) i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie (pismo znak: WOOS-III.411.119.2025.ET z dn. 7 kwietnia 2025 r.).

W wyniku uzyskania opinii i uzgodnień organów, o których mowa w art. 13 i ust. 3 pkt 5 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (zwanej dalej upizp), wprowadzono korektę do POG Stary Lubotyń, co spowodowało konieczność wprowadzenia korekty do niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko w zakresie naniesionych zmian w POG.

Ustalenia POG Stary Lubotyń były uzgadniane na bieżąco z autorem prognozy oddziaływania na środowisko tak, aby w miarę możliwości zastosować najbardziej korzystne dla środowiska i ludzi rozwiązania.

2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Zgodnie z wymaganiami *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz wytycznych, określeniu i ocenie podlegają skutki rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń zawartych w projekcie Planu ogólnego, które wpływają na jakość, stan i funkcjonowanie środowiska, w tym w obszarach Natura 2000 i w innych obszarach podlegających ochronie na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, oraz jakość życia ludzi. Powyższe analizy zostały przeprowadzone dla całego obszaru gminy Stary Lubotyń oraz jej otoczenia.

W pierwszym etapie rozpoznano ustalenia analizowanego POG Stary Lubotyń, jako źródła generującego oddziaływanie na środowisko oraz ustalono jego powiązania z innymi dokumentami. Plan ogólny jest specyficznym dokumentem o wąskim zakresie ustaleń. Ustalenia planu ogólnego obejmują wyznaczenie stref planistycznych z katalogiem profili podstawowych oraz katalogiem profili dodatkowych – fakultatywnych. Dla wyżej wymienionych stref określa się cztery typy wskaźników urbanistycznych. Ponadto POG Stary Lubotyń określił również obszary uzupełnienia zabudowy. Na podstawie planu ogólnego brak jest możliwości stwierdzenia jakie będzie ostatecznie przeznaczenie terenu (w katalogu przeznaczeń danej strefy mogą znaleźć się zarówno tereny zabudowy, jaki i tereny ją wykluczające), w związku z powyższym brak jest możliwości przeprowadzenia precyzyjnej oceny oddziaływania ustaleń tego planu na środowisko. Z tego względu ustalenia POG Stary Lubotyń były analizowane ogólnie, przede wszystkim pod kątem zachowania możliwości funkcjonowania przyrodniczego i zachowania struktur przyrodniczych.

Po przeanalizowaniu ustaleń POG Stary Lubotyń, w drugim etapie dokonano rozpoznania stanu środowiska, jego zasobów, zdolności do regeneracji oraz tendencji do zmian, określono istniejące problemy ochrony środowiska oraz cele ochrony na podstawie analiz i wniosków zawartych w dostępnych opracowaniach. Podstawą odniesienia w prognozie był stan istniejący scharakteryzowany na podstawie dostępnych materiałów i wizji terenowej. Poniżej przedstawiono wykorzystane w niniejszej pracy materiały wejściowe:

1. Bilans wodnogospodarczy wód podziemnych z uwzględnieniem oddziaływań z wodami powierzchniowymi w dorzeczu Wisły, PIG, 2012 r.
2. dane Głównego Urzędu Statystycznego pozyskane w 2026 r.
3. dane monitoringu środowiska opublikowane przez GIOŚ: <http://www.gios.gov.pl/pl/> i WIOŚ (archiwalne) www.wios.warszawa.pl pozyskane w 2024 r.
4. Gminna Ewidencja Zabytków gminy Stary Lubotyń
5. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Stary Lubotyń w części dotyczącej wsi Sulęcín Włóściański przyjęta uchwałą Nr 88/XVII/2000 Rady Gminy w Starym Lubotyniu z dnia 30 sierpnia 2000 r.
6. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Stary Lubotyń, przyjęty uchwałą Nr XXIX/35/05 Rady Gminy w Starym Lubotyniu z dnia 8 grudnia 2005 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

7. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Stary Lubotyń w zakresie fragmentów wsi Stary Lubotyń i Lubotyń Kolonia przyjęta uchwałą Nr VIII/46/07 Rady Gminy w Starym Lubotyniu z dnia 27 czerwca 2007 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
8. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Stary Lubotyń w zakresie fragmentów sołectw Budziszki, Gniazdowo, Rogowo Folwark, Stare Rogowo, Kosewo przyjęta uchwałą Nr VII/41/11 Rady Gminy Stary Lubotyń z dnia 26 maja 2011 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
9. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Stary Lubotyń w zakresie fragmentów sołectw Chmielewo, Gawki, Gumowo, Podbiele, Rząśnik, Sulęcín Szlachecki, Sulęcín Włościański, Świerże, Żochowo, Żyłowo przyjęta uchwałą Nr VII/42/11 Rady Gminy Stary Lubotyń z dnia 26 maja 2011 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
10. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Stary Lubotyń w zakresie fragmentu sołectwa Rabędy przyjęta uchwałą Nr VII/43/11 Rady Gminy Stary Lubotyń z dnia 26 maja 2011 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
11. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Stary Lubotyń w zakresie fragmentów sołectw Koskowo, Lubotyń Kolonia, Lubotyń Morgi, Lubotyń Włóki, Stary Lubotyń, Turobin Brzozowa, Stary Turobin przyjęty uchwałą Nr X/61/11 Rady Gminy Stary Lubotyń z dnia 3 listopada 2011 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
12. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Stary Lubotyń w zakresie fragmentów wsi Koskowo, Lubotyń-Kolonia, Lubotyń-Włóki, Rogowo-Folwark, Stare Rogowo, Sulęcín Szlachecki, Żochowo przyjęty uchwałą Nr XX/116/12 Rady Gminy Stary Lubotyń z dnia 18 października 2012 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
13. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów gminy Stary Lubotyń przyjęty uchwałą Nr XXXI/191/18 Rady Gminy Stary Lubotyń z dnia 22 marca 2018 r. – plan ten dotyczy pojedynczych działek lub niewielkich obszarów w miejscowościach: Chmielewo, Grądziki, Gumowo, Klimonty, Kosewo, Koskowo, Lubotyń-Kolonia, Lubotyń-Morgi, Lubotyń-Włóki, Podbiele, Podbielko, Rabędy, Rogowo-Folwark, Rząśnik, Stare Rogowo, Stary Lubotyń, Stary Turobin, Sulęcín Szlachecki, Sulęcín Włościański, Świerże, Turobin Brzozowa i Żyłowo, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
14. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów gminy Stary Lubotyń przyjęty uchwałą Nr III/20/18 Rady Gminy Stary Lubotyń z dnia 28 grudnia 2018 r. – plan ten dotyczy pojedynczych działek lub niewielkich obszarów w miejscowościach: Budziszki, Gniazdowo, Lubotyń Włóki, Podbiele, Rogowo-Folwark, Żochowo i Żyłowo wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
15. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów gminy Stary Lubotyń przyjęty uchwałą Nr XXIX/170/21 Rady Gminy Stary Lubotyń z dnia 15 września 2021 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko
16. Mapa hydrologiczna Polski, ark. Czerwin 2002 r., ark. Zambrów 2004 r.
17. Mapa hydrologiczna Polski 1: 50 000, Pierwszy poziom wodonośny – występowanie i hydrodynamika, ark. Zambrów 2018 r.
18. Mapa geośrodowiskowa Polski (II), Plansza A i B, ark. Czerwin 2018-2019 r., ark. Zambrów 2018-2019 r.
19. Opracowanie ekofizjograficzne gminy Stary Lubotyń, Przestrzeń Pracowania Projektowa s.c., 2003 r.
20. Plan gospodarowania wodami dorzecza Wisły, rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r.
21. Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu przyjęty uchwałą Nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. i zmieniony uchwałą Nr 204/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 21 listopada 2023 r.
22. Program Ochrony Środowiska dla gminy Stary Lubotyń na lata 2020-2023, z perspektywą do 2027 r. przyjęty uchwałą nr XX/122/20 Rady Gminy Stary Lubotyń z dnia 26 sierpnia 2020 r.
23. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ostrowskiego na lata 2021 - 2024 z perspektywą do roku 2028 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, 2021 r.
24. Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – Raport wojewódzki za rok (od 2016 do 2023), GIOŚ 2017 r., 2018 r., 2019 r., 2020 r., 2021 r., 2022 r., 2023 r., 2024 r.
25. Stan środowiska w województwie mazowieckim w roku (od 2015 do 2020), GIOŚ 2016 r., 2017 r., 2018 r., 2020 r., 2021 r.
26. Strategia Rozwoju Gminy Stary Lubotyń na lata 2023-2030, 2023 r.

27. Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1: 50 000 wraz z objaśnieniami, ark. Czerwin 2013 r., ark. Zambrów 2002 r.
28. Uchwała nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (ze zmianą z dnia 26 kwietnia 2022 r.)
29. zdjęcia lotnicze i dane przestrzenne (<http://maps.geoportal.gov.pl/>)

W tym miejscu należy zauważyć, iż w obszarze gminy obowiązuje szereg planów miejscowych, które obejmują 100% powierzchni gminy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami jedną z przesłanek do wyznaczania stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy mieszkaniowej w planie ogólnym są tereny takiej zabudowy wyznaczone w planach miejscowych. Wpływ ustaleń tych planów był analizowany w prognozach oddziaływania na środowisko tych planów w trakcie ich sporządzania. W związku z powyższym obecnie w niniejszej prognozie nie analizowano wpływu zaplanowanych w obowiązujących planach miejscowych inwestycji, nie mniej wzięto pod uwagę kumulację oddziaływań w przypadku dopuszczenia dalszego zwiększenia antropogenicznego zainwestowania w POG Stary Lubotyń.

Przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ani innej ustawy, nie regulują metod analizy ustaleń planu ogólnego gminy. W prognozie przyjęto metodę oceny porównawczej i opisowej przewidywanych zmian w środowisku w odniesieniu do stanu istniejącego i planowanego w obowiązujących planach miejscowych. Przy dużym stopniu ogólności ustaleń planu ogólnego gminy, który tworzy jedynie ramy dla przyszłego użytkowania i zagospodarowania przestrzeni, brak jest możliwości zastosowania metod liczbowych. Ponadto plan ogólny, poza ustalaniem dopuszczalnych form zagospodarowania terenu, ustala jedynie cztery wskaźniki urbanistyczne, brak jest natomiast m.in. ustaleń dotyczących obsługi poszczególnych terenów przez infrastrukturę techniczną, możliwości lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, czy zakładów mogących powodować poważne awarie przemysłowe. Powoduje to, że nie można jednoznacznie określić oddziaływania jego ustaleń w zakresie zanieczyszczenia powietrza, wód, ziemi, klimatu akustycznego. W pierwszym etapie oceny zidentyfikowano możliwe procesy, które zajdą pod wpływem realizacji ustaleń planu ogólnego, a następnie oceniono ich znaczenie.

Zgodnie z wytycznymi metodycznymi - jeżeli w prognozie stwierdzono możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń planu ogólnego gminy, pierwszym krokiem jest ustalenie rozwiązań łagodzących - ograniczających i zapobiegających (etap ten został zrealizowany w fazie projektowej, przy współpracy autorów planu ogólnego gminy i prognozy, a dostępne środki łagodzące wprowadzono do ustaleń planu ogólnego). Jeżeli mimo zastosowania środków łagodzących zagrożenie dla środowiska nadal występuje, drugim krokiem jest zaproponowanie rozwiązań alternatywnych, a następnie poddanie ich prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku gdy brak jest rozwiązań alternatywnych, które wykluczą negatywne oddziaływanie planu ogólnego gminy na środowisko, trzecim krokiem jest określenie i ocena środków kompensujących. Należy jednak podkreślić, iż w przypadku negatywnego oddziaływania ustaleń planu ogólnego na cele ochrony obszarów Natura 2000 kompensacja przyrodnicza jest środkiem nadzwyczajnym. Dopuszcza się ją jedynie w przypadku gdy wystąpi nadrzędny interes publiczny – o charakterze społecznym lub gospodarczym. Ponadto wymaga ona uzyskania zezwolenia RDOŚ lub/i opinii Komisji Europejskiej.

Prognoza składa się z części tekstowej uzupełnionej schematami. Zestawienie uwarunkowań dotyczących środowiska i krajobrazu kulturowego z planowanymi strefami planistycznymi zostało zaprezentowane w załączniku nr 2 do Uzasadnienia planu ogólnego gminy Stary Lubotyń. Ww. Uzasadnienie zawiera również wizualizację szeregu obszarów i obiektów stanowiących uwarunkowania środowiskowe, które nie były w prognozie powielane.

Opracowując Prognozę wykorzystano następujące akty prawa krajowego:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r. poz. 670)
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2026 r. poz. 13)
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2026 r. 538)
- ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1688 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2026 r. poz. 524)
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 82)
- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r. poz. 960 z późn. zm.)

- ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 311 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2026 r. poz. 68)
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz.U. z 2025 r. poz. 733)
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. 2025 r. poz. 1590)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. z 1959 r. nr 52 poz. 315)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. z 2014 r. poz. 1713)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r. poz. 1409)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2022 r. poz. 2380)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1408)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. z 2011 r. Nr 25 poz. 133 z późn. zm.)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1475)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 r. poz. 845)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112)
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1225, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. z 2020 r. poz. 10)
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448)
- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1311)
- rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006 r. w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1757),
- rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe (Dz. U. z 2025 r. poz. 749)
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294).

3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Plan ogólny gminy jest specyficznym dokumentem. Z tego względu określenie przewidywanych metod analizy skutków realizacji jego postanowień oraz częstotliwości ich przeprowadzania jest zadaniem trudnym. Przyjęte w projekcie POG zapisy dotyczące stref planistycznych (określenie grupy przeznaczeń terenu) oraz standardów urbanistycznych (intensywności, wysokości i powierzchni zabudowy oraz minimalnej powierzchni biologicznie czynnej) nie przesądzają o możliwości realizacji konkretnej zabudowy czy zagospodarowania terenu na każdej działce budowlanej objętej daną strefą, a jedynie określają wachlarz możliwości, które zostaną uszczegółowione w planach miejscowych. Zatem dopiero ustalenia planów miejscowych będą określały możliwość realizacji konkretnych funkcji terenu, co będzie mogło podlegać bardziej precyzyjnej ocenie.

Z uwagi na powyższe należy wskazać, że jedną z metod analizy skutków realizacji postanowień projektu POG będzie monitorowanie stopnia pokrycia obszaru gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzonymi na podstawie planu ogólnego.

Ponadto, skutki realizacji postanowień przedmiotowego dokumentu podlegać będą także bieżącym pomiarom, ocenom oraz analizom wpływu na środowisko, prowadzonym w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

przez zobligowane do tego instytucje i służby. Zakres i częstotliwość monitoringu obejmującego m.in. pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, a także pomiary poziomów hałasu na terenach zlokalizowanych na obszarze gminy będą zatem dostosowane głównie do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą natomiast zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach, a także specjalistycznych opracowaniach, określających metodyki referencyjne odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska.

4. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY STARY LUBOTYŃ ORAZ POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Obecnie sporządzany POG Stary Lubotyń jest pierwszym tego typu dokumentem w gminie sporządzonym w związku z wejściem w życie reformy planowania przestrzennego, która została przyjęta *ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1688) i weszła w życie 24 września 2023 r. Plan ogólny gminy stanowi akt prawa miejscowego. Oznacza to, że ustalenia POG będą musiały być uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (POG stanowi również podstawę prawną wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, w zasięgu wyznaczonych w POG obszarów uzupełnienia zabudowy, jednak w przypadku gminy Stary Lubotyń nie będzie to miało miejsca, gdyż cała gmina jest pokryta planami miejscowymi).

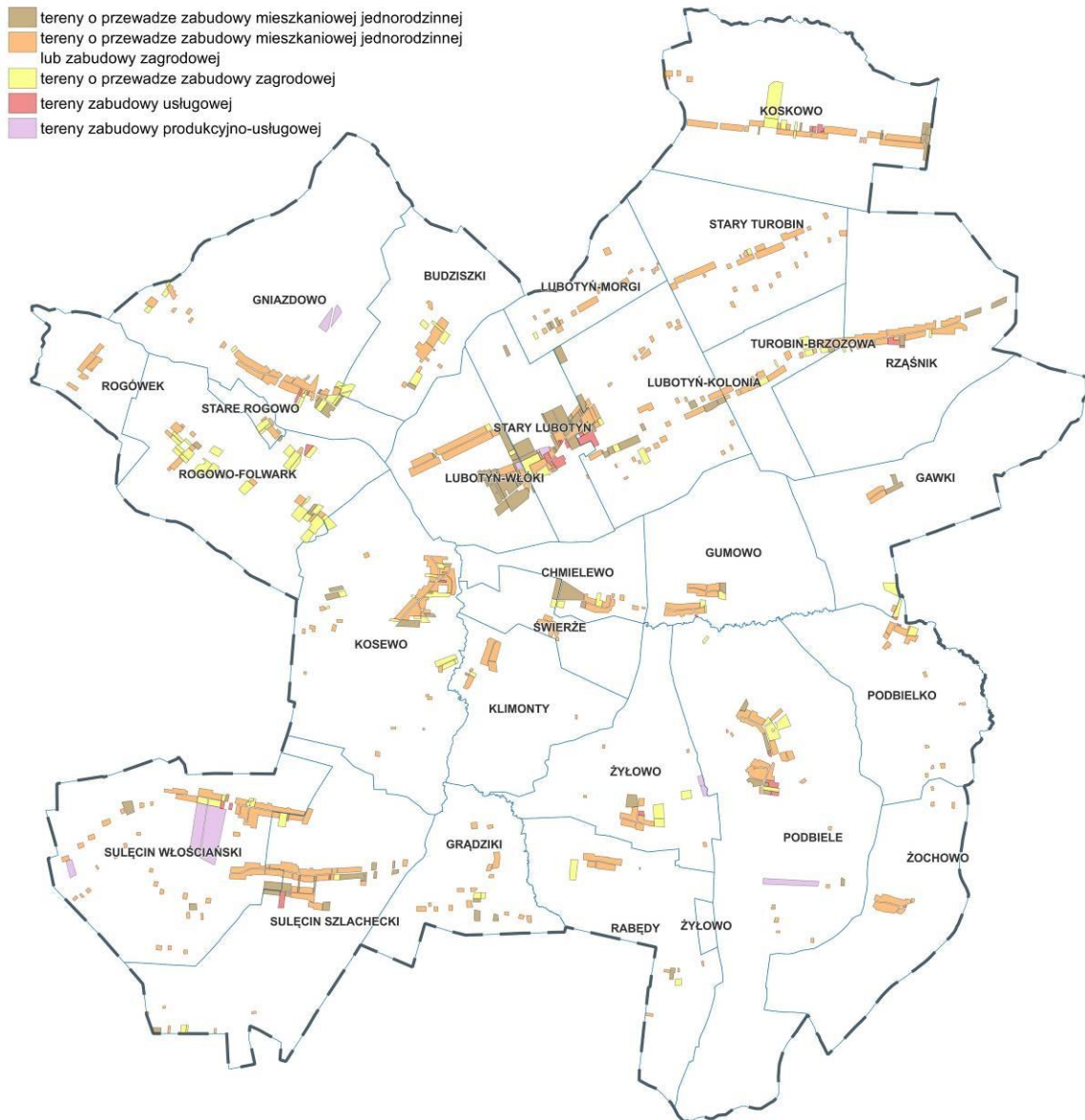
Zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w POG Stary Lubotyń zostały określone strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne, w tym profile funkcjonalne stref planistycznych i wskaźniki urbanistyczne. Ponadto z pośród ustaleń fakultatywnych określono obszary uzupełnienia zabudowy, będące jednym z czynników do wyznaczenia ww. stref planistycznych (poza terenami zabudowy wyznaczonymi w planach miejscowych oraz terenami istniejącej zabudowy). Plan ogólny nie zawiera bezpośrednich ustaleń z zakresu ochrony środowiska i krajobrazu. Określa natomiast zakres dopuszczalnych zmian środowiska i krajobrazu, w ramach określonych w przepisach ustaleń. Ustalenia Planu ogólnego mają bardzo ogólny charakter określając grupę przeznaczeń, która będzie mogła zostać uwzględniona przy sporządzaniu planu miejscowego. Jednak dopiero na etapie sporządzania planów miejscowych zostanie ostatecznie określone przeznaczenie terenów, po uwzględnieniu wszelkich uwarunkowań, w tym związanych z ochroną środowiska, krajobrazu kulturowego czy obsługi przez układ komunikacyjny oraz sieci infrastruktury technicznej.

W POG Stary Lubotyń określono następujące strefy planistyczne, którym przypisano wskaźniki urbanistyczne:

- strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ),
- strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ),
- strefy usługowe (SU),
- strefy gospodarcze (SP),
- strefy produkcji rolniczej (SR),
- strefy infrastrukturalne (SI),
- strefę zieleni i rekreacji (SN),
- strefę cmentarzy (SC),
- strefy górnictwa (SG),
- strefy otwarte (SO),
- strefy komunikacyjne (SK).

Zgodnie z art. 13d ust. 1 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* strefy planistyczne umożliwiające realizację zabudowy mieszkaniowej wyznacza się w pierwszej kolejności na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej. Ustalenia POG są więc bezpośrednio powiązane z obowiązującymi planami miejscowymi. W Gminie Stary Lubotyń plany miejscowe pokrywają 100% powierzchni gminy, wyznaczając tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej, zabudowy lotniskowej, zabudowy usługowej, zabudowy produkcyjno-usługowej, tereny elektrowni słonecznych, tereny eksploatacji kruszywa naturalnego, teren cmentarza, tereny infrastruktury technicznej, a także tereny rolne i tereny lasów.

Rys. 1. Tereny zabudowy wyznaczone w obowiązujących planach miejscowych

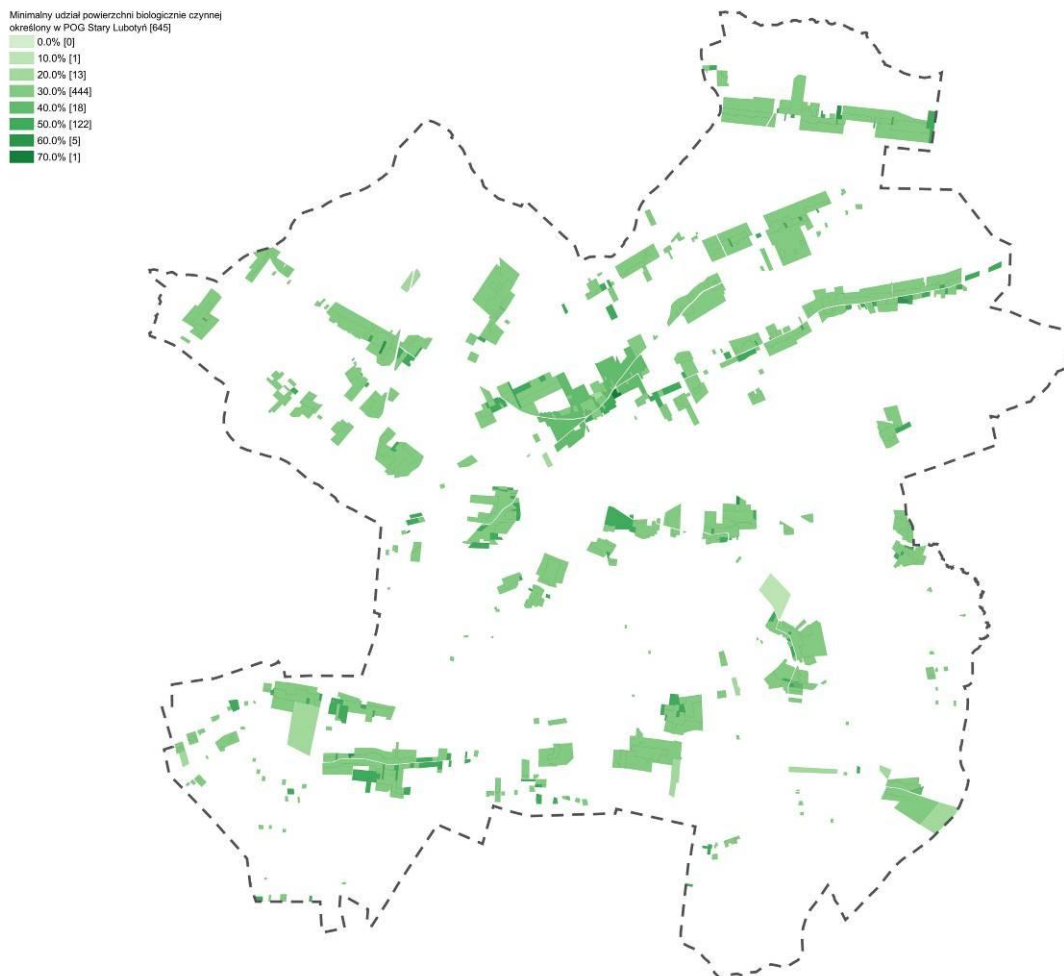
Na dużej części terenów rolnych – głównie gruntów ornych - w planach miejscowych dopuszczono realizację nowych siedlisk rolniczych i obiektów budowlanych związanych z rolnictwem. Z tego względu w prognozie oddziaływania na środowisko przyjęto, iż wyznaczone w POG strefy produkcji rolniczej (SR), w obrębie których będzie istniała możliwość wyznaczenia w planach miejscowych terenów produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych, a także terenów rolnictwa z zakazem zabudowy, stanowią adaptację dotychczasowego prawa miejscowego. Natomiast jako nowe tereny zabudowy uznano tereny położone w strefach: wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną (SJ) i zagrodową (SZ), usługowych (SU) i gospodarczych (SP), które w obowiązujących planach miejscowych były przeznaczone na tereny rolne, ewentualnie leśne. Tego typu tereny stanowią niewielką powierzchnię na terenie gminy.

Rys. 2. Fragmenty stref planistycznych umożliwiające wyznaczenie nowych terenów zabudowy w stosunku do obowiązującego prawa miejscowego

Istotnym ustaleniem planu ogólnego, z punktu widzenia oceny jego oddziaływania na środowisko, jest określenie wskaźnika udziału powierzchni biologicznie czynnej. Zgodnie z art. 13e *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* istnieje obowiązek określenia tego wskaźnika w strefach: wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną (SJ), wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ), usługowej (SU), gospodarczej (SP), produkcji rolniczej (SR), infrastrukturalnej (SI), zieleni i rekreacji (SN), cmentarzy (SC). W POG Stary Lubotyń określono ww. wskaźnik w powyższych strefach, nie przekraczając minimalnej wartości tego wskaźnika określonej w *rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów*. W POG nie określono minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej m.in. w strefach otwartych (SO), ponieważ w większości będą tu występować działki niebudowlane, zaś wskaźnik ten odnosi się wyłącznie do działek budowlanych zgodnie z art. 2 pkt 29 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Rys. 3. Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] określony w wybranych strefach planistycznych

Zgodnie z art. 13b pkt 1 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* ustalenia planu ogólnego gminy powinny uwzględniać uwarunkowania rozwoju przestrzennego określone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa. Dokumentem obecnie obowiązującym z tego zakresu jest „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego” (PZPW) przyjęty przez Sejmik Województwa Mazowieckiego **uchwałą nr 22/18 na posiedzeniu 19 grudnia 2018 r.** Powyższy dokument stanowi kompleksową koncepcję działania na rzecz długotrwałego rozwoju regionu.

Gmina Stary Lubotyń wg PZPW jest położona w obszarze funkcjonalnym – **wiejskim, wymagającym wsparcia procesów rozwojowych**, są to obszary położone peryferyjnie, o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego, w niewielkim stopniu uczestniczące w procesach rozwojowych kraju. Istotne bariery rozwoju tych obszarów obejmują: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych w procesie gwałtownego poszukiwania alternatywnych dróg rozwoju, czy słabą jakość infrastruktury technicznej. Funkcjonowanie tych obszarów opiera się na niewyspecjalizowanym rolnictwie, a także agroturystyce z wykorzystaniem m.in. wartości kulturowych, czy innych obszarach gospodarki. Działania dążące do wewnętrznej integracji województwa, poprawy jego spójności, m.in. doinwestowanie takich obszarów, pomogą ograniczać dysproporcje w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Ustalono na tych terenach następujące zasady zagospodarowania:

- poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych poprzez wspieranie prac scaleniowych i wymiany gruntów;
- kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III;
- wielofunkcyjny rozwój obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego (m.in.: tradycyjnego krajobrazu rolniczego, wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, trwałych użytków zielonych);
- poprawa dostępności komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój transportu publicznego, w tym przywrócenie połączeń kolejowych na nieczynnych liniach kolejowych, a także przebudowę/rozbudowę istniejącej sieci drogowej, w szczególności dróg powiatowych i gminnych;

- budowa i rozbudowa systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, a także sukcesywna sanitacja terenów o zabudowie rozproszonej, m.in. poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków;
- poprawa bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej w zakresie niskich i średnich napięć;
- zwiększenie nasycenia infrastrukturą ICT (ang. Information and Communication Technologies), a także zapewnienie dostępu do systemu e-usług;
- tworzenie przestrzeni publicznych, będących miejscem koncentracji i aktywizacji społeczności lokalnych;
- objęcie ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej charakterystycznej dla poszczególnych regionów, w tym układów ruralistycznych.

W PZPW wskazano, iż przez obszar gminy Stary Lubotyń przebiega międzynarodowy i międzyregionalny korytarz transportowy - Korytarz NNE: Warszawa - Łomża/Ostrołęka - Ełk - Suwałki - Kowno/Wilno.

W PZPW wskazano, iż największe potencjalne możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii w województwie mazowieckim związane są z wykorzystywaniem **biomasy**, która może być używana zarówno do bezpośredniego spalania, jak i produkcji biopaliw oraz biogazu. Gmina Stary Lubotyń położona jest w **mało korzystnej strefie energetycznej wiatru** (w skali trzy stopniowej od bardzo korzystnej do mało korzystnej) i **korzystnej strefie energetycznej promieniowania słonecznego** (średnie roczne całkowite promieniowanie słoneczne wynosi 9,75 – 10,00 MJ/m²).

W zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków w PZPW wskazano m.in. wspieranie budowy i rozbudowy systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na obszarach wiejskich, szczególnie w zwartych systemach osadniczych (stosowanie zasady „skojarzonego działania” w stosunku do zadań dotyczących wodociągowania i kanalizacji), w tym na obszarach zainwestowanych położonych na terenach zalewowych; wyposażenie w oczyszczalnie ścieków i kanalizację jednostek osadniczych o skupionej zabudowie o równoważnej liczbie mieszkańców od 2 000 do 15 000; sukcesywną sanitację terenów o zabudowie rozproszonej na obszarach wiejskich i miejskich (przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wywożenie ścieków przy zapewnieniu ich oczyszczenia); budowę ochronnego systemu kanalizacyjnego wokół zbiorników wodnych, a także rzek wykorzystywanych w celach rekreacyjnych i kąpieliskowych oraz budowę systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków deszczowych z terenów zurbanizowanych, głównych tras komunikacyjnych i obszarów przemysłowych.

W zakresie kształtowania systemu ochrony przyrody w PZPW wskazano m.in.: utrzymanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego wszystkich obszarów cennych przyrodniczo, zgodnie z wymogami ustawy o ochronie przyrody; przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji na obszary chronione; uwzględnianie zapisów wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych sporządzanych dla obszarów objętych ochroną prawną; właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi i gospodarczymi na obszarach objętych ochroną prawną; przeciwdziałanie wszelkim negatywnym wpływom na siedliska roślin i zwierząt; wdrażanie koncepcji zielonej i błękitnej infrastruktury poprzez kształtowanie spójnego systemu ekologicznego województwa.

W zakresie ochrony bioróżnorodności i krajobrazu w PZPW wskazano m.in.: zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych (dolin rzecznych, leśnych, łąkowych, śródpolnych, itp.), decydujących w znacznej mierze o walorach krajobrazowych województwa; ochrona krajobrazu województwa mazowieckiego (przyrodniczego, kulturowego lub o znaczeniu historycznym), ograniczenie działań negatywnie wpływających na walory krajobrazowe; renaturalizacja siedlisk na obszarach cennych przyrodniczo i rewitalizacja terenów zdegradowanych; wprowadzenie ochrony prawnej korytarzy ekologicznych; ograniczenie presji urbanizacyjnej na obszary cenne przyrodniczo, w tym stanowiące szlaki migracyjne zwierząt; prowadzenie wspólnych działań z sąsiednimi województwami na obszarach położonych na styku województw, w szczególności w zakresie ochrony bioróżnorodności i ochrony krajobrazu.

W zakresie ochrony lasów w PZPW wskazano m.in.: zwiększanie lesistości województwa zgodnie z Programem zwiększania lesistości dla województwa mazowieckiego do roku 2020 oraz przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej poprzez leśne zagospodarowanie gruntów o najniższej przydatności dla rolnictwa i w ramach rekultywacji nieużytków; ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

W zakresie ochrony gleb w PZPW wskazano m.in.: przeciwdziałanie presji urbanizacyjnej na najcenniejsze i najbardziej produktywne obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej; przeciwdziałanie erozji wietrznej poprzez leśne zagospodarowanie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa oraz wprowadzanie zadrzewień śródpolnych; wdrażanie działań na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez zwiększanie retencji wodnej obszaru.

W zakresie ochrony wód w PZPW wskazano m.in.: zwiększanie retencji wodnej województwa poprzez m.in. budowę małych zbiorników wodnych, piętrenie wody w ciekach i jeziorach, przebudowę rowów i kanałów,

retencję wód opadowych oraz właściwe kształtowanie struktury terenów rolnych, leśnych i tworzenie roślinnych stref ochronnych w dokumentach planistycznych gmin; ochronę głównych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód (powierzchniowych i podziemnych); ochronę naturalnych elementów przyrodniczych (m.in. starorzeczy, torfowisk, bagien, stawów, oczek wodnych); zapewnienie drożności rzek dla ryb dwuśrodowiskowych; renaturalizację zmienionych antropogenicznie odcinków rzek i dolin zalewowych; ochronę obszarów źródłiskowych; dążenie do zapewnienia kompleksowej ochrony obszarów zlewniowych rzek; zagospodarowanie brzegów rzek, głównie Wisły, zgodnie z wymogami ochrony wartości przyrodniczych, krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego.

W zakresie poprawy jakości powietrza w PZPW wskazano m.in.: rozbudowę centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą, zamiana paliw na niskoemisyjne oraz rozwój odnawialnych źródeł energii oraz dalsze ograniczanie emisji z transportu drogowego.

W zakresie poprawy jakości klimatu akustycznego w PZPW wskazano m.in.: tworzenie alternatyw dla indywidualnego transportu samochodowego; dążenie do minimalizacji negatywnych oddziaływań planowanych inwestycji na środowisko poprzez zastosowanie najlepszych dostępnych technik i rozwiązań planistycznych.

W zakresie ochrony krajobrazów kulturowych w PZPW wskazano m.in.: przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji i rurbanizacji; wzmacnianie przestrzennych walorów obiektów oraz układów przestrzennych (w tym obiektów i obszarów poprzemysłowych) poprzez rewitalizację, restaurację oraz rekultywację; ochronę, rewitalizację i rewaloryzację obiektów i obszarów historycznych (zwłaszcza architektury drewnianej i poprzemysłowej, dworskiej, obronnej, dorobku nauki i techniki) w tym zabytków mających znaczenie symboliczne; odbudowę i rekonstrukcję dóbr należących do światowego i krajowego dziedzictwa po zniszczeniu w wyniku konfliktów zbrojnych lub katastrof spowodowanych zagrożeniami naturalnymi; wykorzystanie sieci miast historycznych oraz atrakcji krajobrazowo architektonicznych m.in. dla wyznaczania szlaków turystyki kulturowej; tworzenie muzeów; ochronę regionów etnograficznych oraz krain historycznych, jako cennych i charakterystycznych krajobrazów kulturowych, również jako element współpracy oraz rozwoju powiązań z sąsiadującymi województwami.

W zakresie złóż kopalin w PZPW wskazano m.in.: **szczególną ochronę udokumentowanych złóż** ważnych dla zabezpieczenia potrzeb i bezpieczeństwa surowcowego o znaczeniu krajowym i regionalnym, wspieranie prac związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem surowców energetycznych.

W zakresie zrównoważonego kształtowania rolniczej przestrzeni w PZPW wskazano (**gmina Stary Lubotyń nie została zaliczona do obszarów żywicielskich ze względu na jakość przestrzeni rolnej**) m.in.: przeciwdziałanie nadmiernemu przeznaczeniu gruntów rolnych na inne cele poprzez uwzględnianie w SUIKZP uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz przeciwdziałanie przeznaczeniu przez gminy gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze w MPZP z uwzględnieniem struktury użytków rolnych oraz uwzględnianie położenia i sąsiedztwa w procesie decyzyjnym; ograniczanie przeznaczenia najlepszych gleb pod uprawy roślin energetycznych; zachowywanie funkcji towarzyszących produkcji żywności, m.in.: utrzymywanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego, zachowywanie wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, utrzymywanie trwałych użytków zielonych dla ochrony bioróżnorodności; wzmacnianie wykształconych kierunków produkcji rolniczej oraz zwiększanie towarowości gospodarstw rolnych w celu utrzymania wysokiego poziomu i jakości produkcji rolniczej tych obszarów; upowszechnianie działań rolno-środowiskowo-klimatycznych zapewniających rozwój gospodarki rolnej zintegrowanej z ochroną zasobów i walorów przyrodniczych, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego; działania na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez budowę i renowację infrastruktury nawadniającej i odwadniającej; upowszechnienie działań polegających na wdrożeniu zapisów Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, tzw. programu azotanowego.

W zakresie kształtowania atrakcyjności turystycznej i około turystycznej w PZPW wskazano m.in.: **rozwój stref rekreacji oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej**; rozwój zagospodarowania turystycznego zbiorników wodnych oraz rzek regionu wraz z otoczeniem; rozwój ponadlokalnych przestrzeni turystycznych; kształtowanie zintegrowanej sieci tras i szlaków turystycznych, w tym kulturowych, oraz powiązanie ich z trasami i szlakami województw sąsiednich; rozwój infrastruktury towarzyszącej dla tras i szlaków turystycznych; podniesienie atrakcyjności turystycznej obiektów zabytkowych, w tym poprzemysłowych, elementów dziedzictwa kulturowego i kultu religijnego oraz obiektów kultury i ich wykorzystanie na cele turystyczne; rozbudowę i modernizację wyspecjalizowanej infrastruktury konferencyjno-kongresowej, wystawienniczej i biznesowej; rozwój ośrodków rekreacji wodnej z towarzyszącym im zapleczem (m.in. porty, przystanie, stacje, ośrodki turystyki wodnej) w sąsiedztwie rzek i zbiorników wodnych; budowę i rozwój infrastruktury do uprawiania sportów zimowych; rozwój kompleksów wypoczynkowych, rekreacyjnych i centrów wypoczynku na terenach atrakcyjnych turystycznie; rozwój infrastruktury turystyki prozdrowotnej (spa i wellness) oraz medycznej; rozwój i wykorzystanie potencjału wód geotermalnych oraz mikroklimatu kompleksów lasów sosnowych; zapewnienie

właściwego poziomu dostępności komunikacyjnej do atrakcji turystycznych; wykorzystanie rzek jako turystycznych szlaków wodnych, przepraw promowych i tras tramwajów wodnych.

W Planie zakłada się podejmowanie działań na rzecz zapobiegania zagrożeniom naturalnym w PZPW wskazano m.in.: uwzględnianie map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego, planów zarządzania ryzykiem powodziowym a także Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły; przeciwdziałanie wystąpieniu skutków powodzi i suszy; realizację inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej przewidzianych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz działań strategicznych ujętych w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla dorzecza Wisły; utrzymanie oraz zwiększanie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni poprzez m.in.: zmniejszanie odpływu wód opadowych i roztopowych ze zlewni, zwiększenie różnych form retencji wodnej (budowa zbiorników retencyjnych wraz z budowlami hydrotechnicznymi, zwiększanie lesistości, odtwarzanie terenów wodno-błotnych, przywracanie naturalnego charakteru cieków i naturalnych przepływów wód, tworzenie polderów zalewowych); zapewnienie wysokiego stopnia zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych w zakresie zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych związanych z głównymi rzekami regionu; ograniczanie zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwiększanie bezpieczeństwa powodziowego terenów o intensywnym zagospodarowaniu oraz obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, obiektów użyteczności publicznej, stanowiących cenne dziedzictwo kulturowe, itp.; zwiększanie wykorzystania wód opadowych i roztopowych; realizację projektu pt. „System Osłony Przeciwsuwiskowej” (dla terenów poza karpackich mapy osuwisk będą wykonywane najwcześniej po 2023 r.); stabilizację i zabezpieczanie terenów osuwiskowych przy zachowaniu wartości przyrodniczo-krajobrazowych obszaru.

W POG Stary Lubotyń uwzględniono wytyczne PZPW Mazowieckiego poprzez ochronę terenów otwartych, w tym gruntów leśnych oraz gruntów rolnych klas I-III wyznaczając podstawo w obszarze ich występowania strefy otwarte, w których nie dopuszczono w profilu dodatkowym możliwości lokalizacji terenów elektrowni produkujących energię z odnawialnych źródeł energii. W celu utrzymania potencjału przyrodniczego i krajobrazowego wszystkich obszarów cennych przyrodniczo nie dopuszczono do dalszej presji urbanizacyjnej w obszarze Natura 2000, wyznaczając w ich obrębie strefę otwartą bez możliwości lokalizacji terenów elektrowni i zieleni urządzonej. W POG uwzględniono mapy zagrożenia powodziowego, mapy ryzyka powodziowego, plany zarządzania ryzykiem powodziowym, wyznaczając w ich obrębie przede wszystkim strefy otwarte. Uwzględniając potencjał gminy w zakresie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, w czterech strefach usługowych, w jednej ze stref otwartych i w części stref produkcji rolniczej, dopuszczono tereny elektrowni słonecznych, a w strefach produkcji rolniczej dodatkowo również dopuszczono tereny biogazowni. Dopuszczenie lokalizacji biogazowni rolniczych przyczyni się do wzmocnienia produkcji rolniczej oraz zmniejszenia jej oddziaływania na środowisko. W celu ochrony zidentyfikowanych złóż kruszywa, w ich obrębie wyznaczono strefy górnictwa lub strefy otwarte. Uwzględniono również walory krajobrazowo-turystyczne gminy dopuszczając w wybranych strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną, położonych w rejonie kompleksu leśnego Czerwony Bór, tereny zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej.

W POG Stary Lubotyń uwzględniono również wytyczne oraz politykę przestrzenną określone w innych dokumentach wyższego rzędu, w tym w szczególności w Strategii rozwoju gminy Stary Lubotyń na lata 2023-2030.

II. INFORMACJE, ANALIZY I OCENY

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

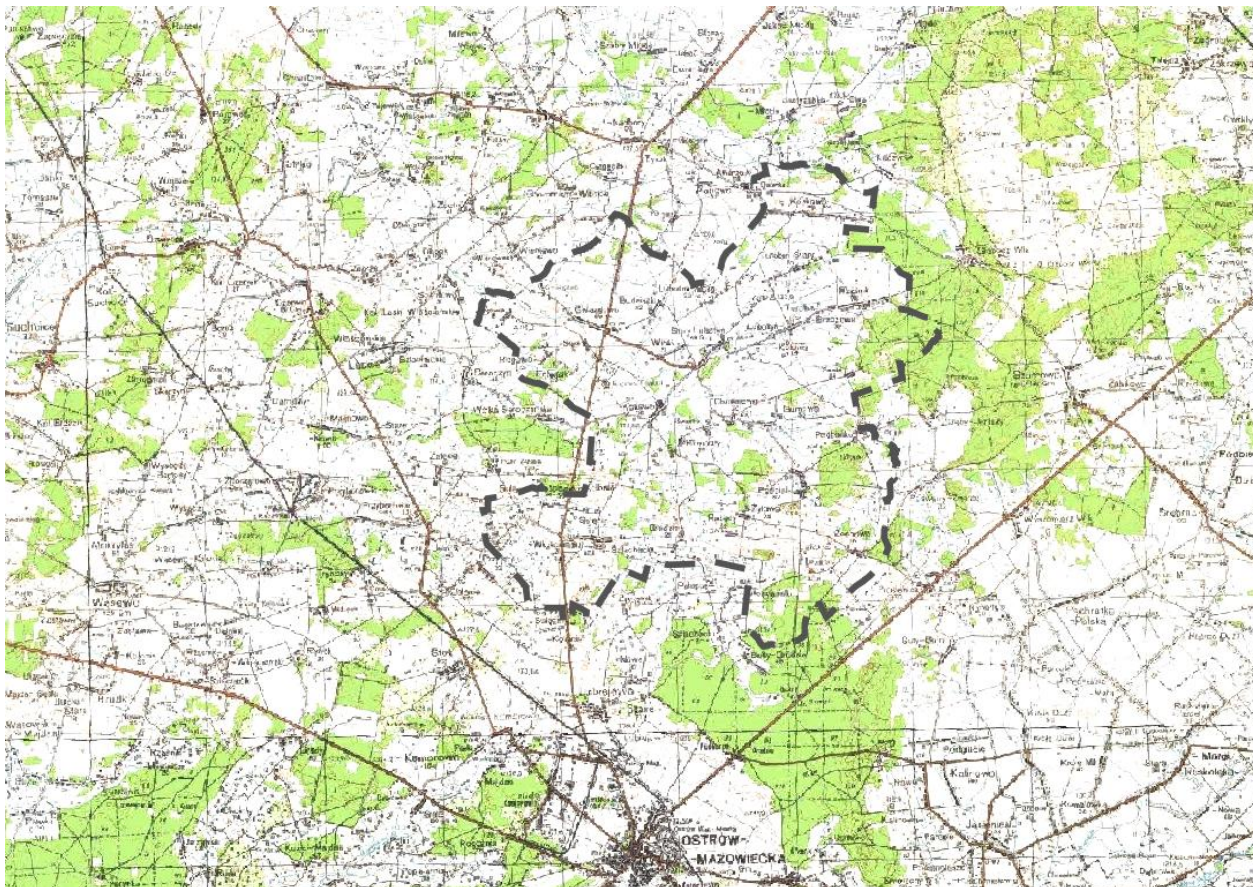
Ogólna charakterystyka obszaru opracowania, położenie

Gmina Stary Lubotyń położona jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego i graniczy z gminami: Ostrów Mazowiecka i Czerwin w województwie mazowieckim oraz Śniadowo i Szumowo w województwie podlaskim.

Przez teren gminy przebiega droga ekspresowa S61 Ostrów Mazowiecka – Budzisko (granica z Litwą) oraz droga wojewódzka nr 677 Ostrów Mazowiecka – Łomża. Odległość Starego Lubotynia od Ostrowi Mazowieckiej wynosi ok. 18 km, od Ostrołęki ok. 33 km, a od Łomży ok. 32 km. Obecnie w najbliższym rejonie gminy nie funkcjonują przewozy kolejowe pasażerskie i towarowe.

Powierzchnia obszaru gminy Stary Lubotyń wynosi 10 959 ha. Na obszarze gminy dominują użytki rolne (w tym 4,3% stanowią grunty najwyższych klas bonitacyjnych), niecałe 15,5% stanowią lasy, zaś tereny zurbanizowane i zabudowane niecałe 2,5%.

Rys. 4. Położenie gminy Stary Lubotyń (mapa nie przedstawia aktualnego stanu zagospodarowania terenu)

źródło mapy topograficznej w skali 1:10 000: strona www.geoportal.gov.pl

Na zagospodarowanie osadnicze gminy składa się 27 miejscowości położonych w 26 sołectwach. Przeważają wsie o luźnych układach liniowych zlokalizowanych wzdłuż dróg i cieków wodnych.

Na terenie gminy brak jest większych zakładów produkcyjnych i magazynów. W części południowo-zachodniej przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia – 110 kV, przez centralną część gminy ze wschodu na zachód przebiega gazociąg przesyłowy „Jamał” o średnim ciśnieniu roboczym 8,4 MPa i średnicy 1400 mm, a przez część południowo-zachodnią przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia PN 6,3 MPa o średnicy 200 mm.

Południowa część gminy jest objęta ochroną w postaci Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Biała” PLB 140007.

Rzeźba terenu

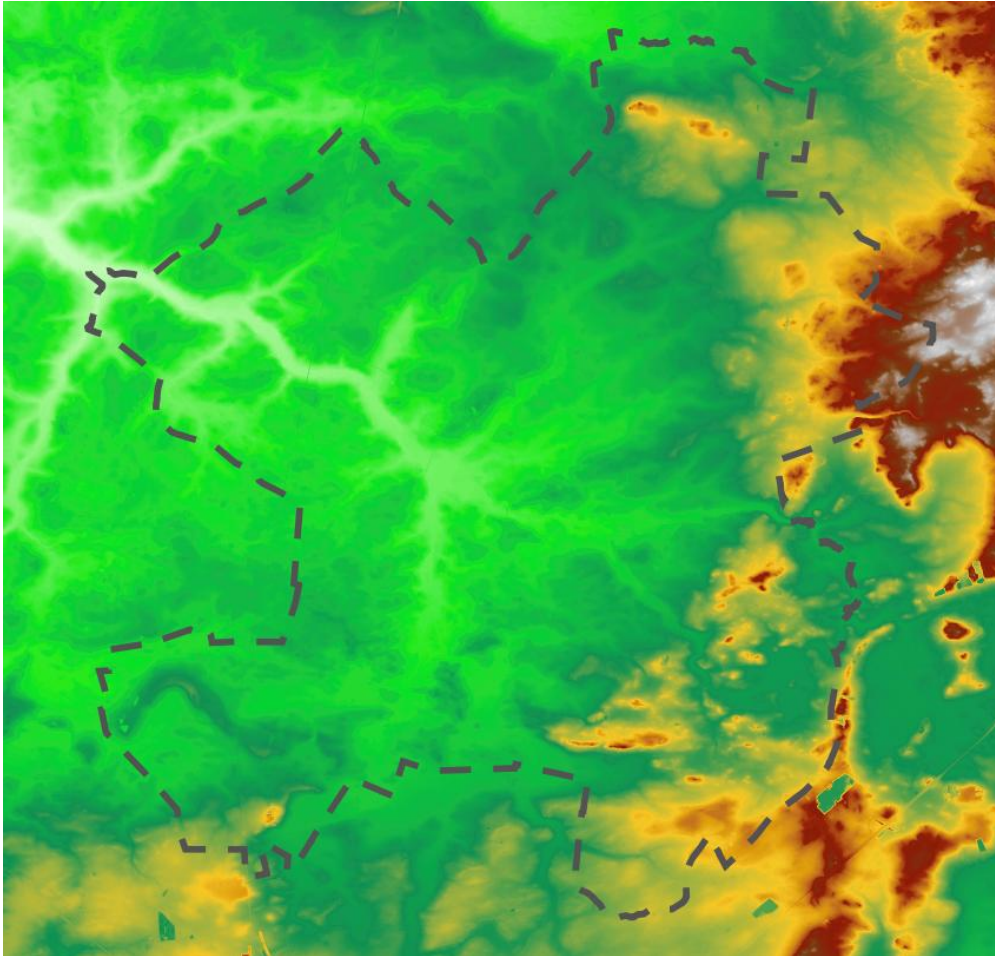
Według podziału fizyczno-geograficznego Polski J. Kondrackiego (2000r.) gmina Stary Lubotyń leży w pasie Nizin Środkowopolskich, w makroregionie: Nizina Północnomazowiecka (318.6), mezoregionie: Międzyrzecze Łomżyńskie (318.67). Międzyrzecze Łomżyńskie jest wysoczyzną moreny dennej. Wschodnią granicę tej jednostki, jak również gminy, stanowi wał moreny czołowej Czerwonego Boru. Ukształtowanie terenu, wynikające z działalności akumulacyjnej lodowca (stadiału środkowopolskiego oraz stadiału Wkry i Mławy), a także działalności erozyjno-akumulacyjnej wód lodowcowych, zostało silnie przekształcone peryglacjalnie. Spowodowało to wyrównanie wcześniejszej niwelety. Znaczący wpływ na ukształtowanie terenu miała działalność akumulacyjna i erozyjna rzek.

Na terenie gminy wyróżniono następujące naturalne jednostki morfogenetyczne:

- wysoczyzna moreny dennej – tereny płaskie o średniej wysokości w gminie 110-120 m n.p.m. Przeważają spadki od 2 do 5%. Morena denna jest urozmaicona zagłębieniami bezodpływowymi o płaskich dnach. Zagłębienia się one na głębokość względną od 1 do 2 m;
- zdenudowane wzgórza moreny czołowej – są to płaskie formy, o łagodnych zboczach. Zajmują niewielkie tereny na obszarze gminy: w północno-wschodniej części gminy, w rejonie miejscowości Koskowo, w południowej części - porośnięte lasem (rejon miejscowości Rząśnik – Gawki) i w południowo-zachodniej części gminy – okolice „Dużej Góry” w sołectwie Sulęcín Szlachecki. Spadki zboczy kształtują się w granicach od 2 do 10%, lokalnie do 15%;

- wzgórza kemowe – pasmo wzgórz rozciąga się od wschodniej do zachodniej granicy, w południowej części gminy (przechodząc w rejonie miejscowości Podbielko – Żochowo – Podbiele – Żyłowo – Sulęcín Włóściański). Zbocza wału charakteryzują się niewielkimi spadkami od 2 do 10%. Wysokość względna wynosi od 5 do 10 m;
- równina sandrowa – zajmuje południowy i południowo-wschodni fragment gminy (poniżej pasma wzgórz kemowych). Średnia wysokość terenu na równinie wynosi od 130 do 140 m n.p.m. Równina ta pokryta jest lasami Puszczy Białej;
- tarasy zalewowe – utworzone przez wody fluwoglacialne, aktualnie wykorzystane są przez współczesną sieć rzeczną: Orzu i jego dopływów oraz Rużu. Tarasy mają zmienną szerokość od kilkudziesięciu do kilkuset metrów, są płaskie i często podmokłe;
- obniżenia powytopiskowe (zagłębienia bezodpływowe) – są to płaskie i dość obszerne zagłębienia terenu o głębokości od 1 do 2 m. Zajęte są przez współczesną sieć rzeczną. Znajdują się w południowej części gminy.

Rys. 5. Mapa dynamicznej hipsometrii terenu gminy Stary Lubotyń (kolor jasno-zielony oznacza tereny położone najniżej, zaś kolor białobrązowy tereny położone najwyżej w obszarze opracowania); szarą przerywaną linią oznaczono obszar gminy Stary Lubotyń

W gminie Stary Lubotyń rzeźba terenu została w umiarkowanym stopniu przekształcona antropogenicznie. Odształcenia powstały w skutek wydobywania piasku i żwiru w sołectwie Sulęcín Włóściański, a także rabunkowego wydobywania metodą odkrywkową kruszywa naturalnego lokalnie w pozostałej części gminy.

Antropogeniczne zmiany rzeźby terenu, takie jak nasypy i wykopy, są również związane z realizacją drogi ekspresowej S61, drogi wojewódzkiej nr 677, a także innych dróg publicznych czy terenów zabudowy.

Ze względu na budowę geologiczną oraz niewielkie spadki terenu w gminie nie występuje zagrożenie osuwania się mas ziemi.

Budowa geologiczna i surowce mineralne

Wierzchnią warstwę utworów powierzchniowych na terenie gminy stanowią utwory czwartorzędowe. Miąższość tych utworów jest różna, w tej części Obniżenia Podlaskiego waha się od 100 m do 50 m. Najstarszymi osadami czwartorzędowymi na terenie gminy są piaski i mułki rzeczne peryglacjału. Na nich leżą kilkunastometrowej wysokości osady zlodowacenia środkowopolskiego. Pokrycie terenu gliną zwałową po przejściu lodowca spowodowało zupełne wyrównanie wcześniejszej deniwelacji. W większości profili na terenie gminy glina została zanieczyszczona przez działalność wód fluwoglacjalnych, które osadziły wyżej leżące piaski i żwiry. Na terenie gminy Stary Lubotyń znajdują się następujące utwory czwartorzędowe (na poziomie 0-4,5 m p.p.t.):

- gliny zwałowe piaszczyste z otoczkami na mułkach i piaskach zastoiskowych (utwory czwartorzędowe, plejstocenu, Stadiału Wkry i Stadiału Mławy) – utwory twardeplastyczne, zwarte, w kontakcie z wodą miękkoplastyczne. Zalegają na głębokości od 0 do poniżej 4,5 m p.p.t. Na powierzchni terenu występują głównie w północnej części gminy, na stosunkowo niewielkich płatach terenu;
- piaski i żwiry wodnolodowcowe na glinach zwałowych (utwory czwartorzędowe, plejstocenu) – utwory średnio zagęszczone i zagęszczone, o zmiennym składzie granulometrycznym. Gliny zwałowe występują na głębokości poniżej 1,5 m p.p.t. Utwory te, jako warstwa przypowierzchniowa, dominują na terenie gminy. W części południowej gminy budują wzgórza kemowe i równinę sandrową, pozostałe tworzą płaską wysoczyznę moreny dennej oraz pagórki moreny czołowej;
- piaski i żwiry lodowcowe (utwory czwartorzędowe, plejstocenu). Utwory te, jako warstwa przypowierzchniowa, występują lokalnie na całym obszarze gminy, budując wysoczyznę morenową.
- mułki i piaski deluwialne i rzeczne na glinach zwałowych (utwory czwartorzędowe, plejstoceni i holoceni) – utwory o zmiennej miąższości, miękkoplastyczne, występują głównie w zagłębieniach bezodpływowych lub obrzeżach dolin;
- namuty, torfy, piaski humusowe rzeczne i bagienne (utwory czwartorzędowe, holoceni) – występują na terenie podmokłych obniżeni i w dolinach rzecznych. Są to utwory miękkoplastyczne.

W gminie Stary Lubotyń, w jej południowej części, zlokalizowane są następujące złoża kopalin¹:

Lp.	Nazwa	Symbol	Stan zagospodarowania kopaliny	Powierzchnia	Typ kopaliny
1	Prosenica II	KN 1539	Złoże rozpoznane wstępnie	17,190 ha	piaski i żwiry
2	Sulęcín	KN 16943	Złoże rozpoznane szczegółowo	-	piaski i żwiry
3	Sulęcín Włocíański	KN 16602	Złoże eksploatowane okresowo	1,999 ha	piaski i żwiry
4	Sulęcín Włocíański	KN 19331	Złoże eksploatowane okresowo	8,620 ha	piaski i żwiry
5	Sulęcín Włocíański II	KN 18979	Złoże eksploatowane okresowo	1,996 ha	piaski i żwiry
6	Żochowo I	KN 18937	Złoże rozpoznane szczegółowo	4,193 ha	piaski i żwiry

Państwowy Instytut Geologiczny nie wytypował na obszarze gminy obszarów prognostycznych i perspektywicznych występowania złóż kopalin (pozytywnie zweryfikowanych).

Na terenie opracowania i w jego najbliższym otoczeniu nie występuje zagrożenie wystąpienia ruchów masowych ziemi ze względu na małe spadki terenu oraz występowanie utworów geologicznych, które nie uplastyczniają się pod wpływem wody.

Na terenie gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji.

Obszar gminy obejmuje tereny w większości będące w użytkowaniu rolniczym. Jakość gruntów odgrywa więc istotną rolę w gospodarce gminy. Grunty orne wysokich i średnich klas bonitacyjnych (III i IV) występują głównie w północnej i środkowej części gminy. W części południowej przeważają grunty niższych klas. Znaczną część obszaru opracowania zajmują łąki i pastwiska, położone w dolinach rzecznych i zagłębieniach bezodpływowych.

Gleby w gminie zagrożone są zanieczyszczeniem spowodowanym intensywnym wykorzystywaniem rolniczym (prace agrotechniczne tj. melioracje, drenaż, nawożenie). Na istotne zmiany narażone są gleby słabe, położone w południowej części gminy, które wymagają intensywnych zabiegów. Również wpływ na jakość gleb, w szczególności wzdłuż dróg, ma opad zanieczyszczeń atmosferycznych – komunikacyjnych.

¹ W systemie MIDAS na terenie gminy Stary Lubotyń oprócz wymienionych złóż widnieje również złożo „Prosenica II/2”. Złożo to jest jednak położone w całości poza obszarem gminy Stary Lubotyń.

Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych

Gmina Stary Lubotyń znajduje się w zlewni rzek:

- Orz - JCWP Orz do Dopływu z Wiśniewa nr RW200010265651, to JCWP naturalna. Orz i jego dopływy odwadniają środkową, południową, wschodnią, zachodnią oraz północno-zachodnią część gminy. Głównym dopływem Orzu w gminie jest Kanał Zakrzewek,
- Ruż – JCWP Ruż do Dopływu spod Dąbek nr RW2000102651653. Ruż odwadnia północno-wschodnią część gminy.

Obie ww. JCWP mają charakter naturalny i są położone w regionie wodnym Narwi.

Sieć wodna gminy jest bogata, a sam obszar gminy stanowi teren źródłkowy rzeki Orz. Orz jest lewostronnym dopływem Narwi, do której uchodzi w miejscowości Cmocha. Wypływa u podnóża wału kemowo-morenowego „Czerwonego Boru” poza granicami gminy (Gmina Szumowo), na wysokości 127 m n.p.m. W środkowym biegu, na terenie gminy, dolina Orzu położona jest już na wysokości 107 m n.p.m. Na terenie gminy Stary Lubotyń do Orzu dopływa rzeka Struga (stanowi fragment zachodniej granicy gminy w sołectwie Rogówek), Kanał Zakrzewek (bierze początek tuż koło południowo-zachodniej granicy gminy w m. Zakrzewek i dopływa do Orzu w m. Kosewo) oraz pięć bezimiennych dopływów: ze Starego Lubotyń, Rząśnika, Podbieli, Budy Grudzi, Lubiejewa Nowego, a poza terenem gminy, ale również z jej obszaru, spływają wody dopływami spod Kolonii Jelonki (Sulęcina Włociańskiego) i spod Wiśniewa (Koskowa).

Rzeka Orz w dużej części została uregulowana i ma postać kanału, również większość jej dopływów została uregulowana i ma aktualnie formę rowów melioracyjnych.

Środek nurtu Rużu stanowi północno-wschodni fragment granicy gminy Stary Lubotyń. Podobnie jak Orz jest lewostronnym dopływem rzeki Narwi. Wypływa u podnóża wału morenowego Czerwonego Boru, w pobliżu miejscowości Głęboz Wielki w gminie Szumowo.

Na mapach ryzyka powodziowego i mapach zagrożenie powodziowego udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie we wrześniu 2022 r. na terenie gminy wyznaczono obszar szczególnego zagrożenia powodzią związanej z rzeką Orz:

- obszar, na którym prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- obszar, na którym prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat).

Wg „Planu przeciwdziałania skutkom suszy” (2021 r.) cały obszar gminy Stary Lubotyń został zakwalifikowany w większości do obszarów silnie zagrożonych suszą (3 klasa zagrożenia na 4 klasy, gdzie 1 klasa to obszary słabo zagrożone suszą, a 4 klasa to obszary ekstremalnie zagrożone suszą). Największe zagrożenie dotyczy suszy rolnej tj. sytuacji, kiedy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Nieco mniejszym zagrożeniem jest susza hydrologiczna to jest sytuacja, w której przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego. W ww. opracowaniu nie przedstawiono dla gminy szczególnych inwestycji służących ograniczeniu występowania zjawiska suszy. Wskazano natomiast ogólne możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych poprzez retencję powierzchniową i podziemną (retencję w obszarach wodno-błotnych, retencję korytową i dolinową, retencję zbiornikową, w jeziorach i stawach rybnych, przez lasy, w rolnictwie, na terenach przemysłowych i pozostałych terenach zurbanizowanych). W opracowaniu tym wskazano, iż zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji a budowanie retencji sztucznej w postaci sztucznych zbiorników należy traktować jako działania ostatecznego wyboru, w sytuacji, gdy przeanalizowano wszystkie możliwe warianty, bardziej korzystne dla środowiska.

Znaczący wpływ na zmniejszenia zasobów wód w gminie ma objęcie jej w 36,5% melioracjami, w tym drenażem. Znaczny udział terenów zmeliorowanych, w tym zdrenowanych, przyczynia się w skutek zmian klimatu, do pogłębiania zjawiska suszy w gminie.

Gmina Stary Lubotyń położona jest w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 51 (kod JCWPd GW200051). Stopień wykorzystania zasobów tej JCWPd wynosi 9%. Wody czwartorzędowe w jej obrębie występują na czterech poziomach wodonośnych rozdzielonych utworami trudnoprzepuszczalnymi. Pierwszy poziom stanowią wody przypowierzchniowe usytuowane w piaskach i żwirach holocenijskich i plejstocenijskich. Mają one swobodne zwierciadło wody, którego głębokość oscyluje pomiędzy 0 a 44 m p.p.t. Na przeważającej części terenu zwierciadło wody gruntowej kształtuje się na głębokości od 2 do 3 m p.p.t. Płytsze występowanie wód pierwszego poziomu jest związane z obniżeniem się poziomu terenu w dolinach rzecznych. W najniższych partiach dolin poziom wody gruntowej kształtuje się na wysokości powyżej 1 m p.p.t. Na terenach nieco wyniesionych, w południowej części gminy: wzniesień kemowych i moreny czołowej, poziom wody kształtuje się na poziomie poniżej 4 m p.p.t.

Trzy kolejne poziomy wód usytuowane są w piaskach i żwirach plejstoceniowych. Pierwszy występuje na głębokości od 0 do 60 m p.p.t., drugi od 33 m do 132,5 m p.p.t., a trzeci od 52 do 228 m p.p.t. Poziomy te charakteryzują się w większości napiętym zwierciadłem wody. Są izolowane od powierzchni terenu, zatem ich zasilanie zachodzi na drodze przesączania się wód przez utwory trudnoprzepuszczalne oraz za pośrednictwem sąsiednich poziomów wodonośnych. Poziomy te drenowane są przez większe cieki powierzchniowe o głęboko wciętych dolinach rzecznych. Poziomy te są w lokalnej łączności hydraulicznej i stanowią źródła zasilania w wodę dla wodociągów w gminie.

Ponadto zidentyfikowano tu również piąty poziom wodonośny usytuowany w utworach neogenu (miocenu) oraz paleogenu (oligocenu, eocenu). Poziom ten występuje na głębokości od 56,5 do 201 m p.p.t. Jest on zasilany przez przesączanie się wód z piętra czwartorzędowego oraz infiltrację wód opadowych na wychodniach piasków miocenu i oligocenu poza obszarem jednostki.

Na terenie gminy, w utworach trzeciorzędowych (mioceniowych i oligoceniowych), został wytypowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215 - Subniecka Warszawska - Niecka Mazowiecka. Jest to zbiornik nieudokumentowany i niepodlegający ochronie.

Klimat lokalny

Gmina Stary Lubotyń, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn znajduje się w obrębie zaliczanym do mazowiecko-podlaskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej.

Klimat na jej terenie jest określany jako umiarkowany, ciepły, przejściowy, który kształtowany jest przez silne wpływy kontynentalne. Charakteryzuje się on suchym, upalnym latem i mroźną zimą. Średnioroczna suma opadów na obszarze gminy wynosi około 550 mm. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi od 200 do 210 dni. Średnia temperatura powietrza w styczniu wynosi ok. -3°C, a w lipcu ok. 18°C, co przekłada się na średnią roczną temperaturę wynoszącą około 7°C.

Klimat lokalny jest związany z ukształtowaniem i pokryciem terenu. Na terenie gminy Stary Lubotyń dominują korzystne warunki klimatyczne dla rozwoju rolnictwa i życia mieszkańców. Obszarami o mniej sprzyjających warunkach są doliny rzeczne, charakteryzujące się znaczną wilgotnością powietrza, zaleganiem mgieł oraz możliwością występowania wiosennych przymrozków. Teren wysoczyzny jest dobrze nasłoneczniony oraz dobrze przewietrzany. Najbardziej wyrównane amplitudy temperatur posiadają obszary lasów, głównie borów świeżych i tereny do nich przylegające.

Na korzystne przewietrzanie wpływa niewielki stopień pokrycia lasami, a także brak innych barier terenowych. Dominują wiatry południowo-zachodnie (15,3 %), południowo-wschodnie (12,6 %) oraz zachodnie (11,9 %). Kierunek wiatrów zmienia się w zależności od pory roku: latem i jesienią dominują wiatry zachodnie, zimą południowo-wschodnie, natomiast wiosną jest znaczny udział wiatrów północno-wschodnich i północnych. Zwiększenie prędkości wiatrów jest spowodowane dużymi otwartymi przestrzeniami i dodatkowo potęgowane przez niewielkie powierzchniowo monokulturowe lasy o niedużym zagęszczeniu, znajdujące się wśród pól.

Szata roślinna i świat zwierzęcy

Znaczna część gminy Stary Lubotyń pokryta jest różnego typu zbiorowiskami roślinnymi. Największy udział mają zbiorowiska roślin uprawnych i towarzyszących im chwastów. Zbiorowiska te zajmują około 45% powierzchni gminy. Różnią się między sobą w zależności od żyzności gleb, które porastają.

Drugie, co do wielkości zajmowanej przestrzeni w gm. Stary Lubotyń, są zbiorowiska łąk i pastwisk. Pokrywają około 27,7% powierzchni gminy. Są to zbiorowiska roślinne o charakterze półnaturalnym. Na terenach, gdzie poziom wody gruntowej jest bardzo wysoki, powyżej 0,5 m p.p.t. występuje roślinność z rzędu *Molinietalia* (łąki wilgotne). Ze względu na ich niewielką przydatność w rolnictwie, część tych siedlisk zarosła przez zadrzewienia olszowe.

W południowej części gminy, w pobliżu Dużej Góry (w granicach OSOP, sołectwo Sulęcín Szlachecki), na terenie zagłębienia powypiskowego, zinwentaryzowano płaty siedliska – torfowisko przejściowe i trzęsawisko na niżu (7140-1) - jest to zbiorowisko chronione na podstawie Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady Nr 92/43 z 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory). Jego występowanie związane jest z wysokim poziomem wody gruntowej i stałym przepływem wód powierzchniowych.

Również w południowej części gminy, w pobliżu wsi Rabędy, za wałem kemowym położony jest cenny pod względem różnorodności biologicznej obszar podmokły. Wyróżnia się on małym stopniem przekształceń siedliska, dużym stopniem naturalności zbiorowiska roślinnego i zgodnością z siedliskiem. W obrębie tego obszaru występują podstawowo dwa rodzaje siedlisk: szuwar trzcinowy *Pragmitetum australis* oraz szuwar szerokopalkowy *Typhetum latifolae*. Zbiorowiska te są otoczone przez łąki wilgotne i świeże użytkowane jako pastwiska i koszone. Częściowo wprowadzona jest tam sztucznie trawa pastewna. Fragment tego terenu pokrywa zbiorowisko o charakterze lasu olszowego (91E0-4). Jest to zbiorowisko chronione na podstawie Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady Nr 92/43 z 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz

dzikiej fauny i flory). Na terenie tego obszaru zinwentaryzowano podlegający ochronie częściowej gatunek roślin: kukułka (storczyk) szerokolistna *Dactylorhiza majalis*.

W pradolinach rzek, na terenach nieco bardziej wyniesionych, gdzie zwierciadło wody gruntowej kształtuje się na poziomie od 0,5 do 2 m p.p.t. występują łąki z rzędu *Arrhenatheretalia* (łąki świeże) i ich formy przejściowe, o niejednoznacznej randze systematycznej. Intensywne użytkowanie łąk powoduje wkraczanie roślin ruderalnych, zaś porzucenie ich użytkowania sukcesję roślinną w kierunku wykształcenia się zarośli olszowo-wierzbowych.

W obrębie gminy, podstawowo w dolinach rzecznych i zagłębieniach bezodpływowych, zinwentaryzowano podlegające ochronie częściowej gatunki roślin: kukułkę krwistą *Dactylorhiza incarnata*, kukułkę szerokolistną *Dactylorhiza majalis*, kukułkę plamistą *Dactylorhiza maculata* oraz inne cenne gatunki roślin: kalinę koralową *Viburnum opulus* i porzeczka czarną *Ribes nigrum*. Duże zagęszczenie ww. gatunków roślin zinwentaryzowano w rejonie tzw. Dużej Góry oraz w obrębie łąk pomiędzy miejscowościami Sulęcín Włociański i Szlachecki.

Na gruntach rolnych odłogowanych, których znaczna część występuje w części południowej gminy, klasy V i VI wytworzonych z piasków, przy głębokim poziomie zalegania wody gruntowej, występują murawy lub murawy z podrostem drzew. W składzie tych muraw, oprócz gatunków trawiastych, występują również chwasty związane z polami uprawnymi - roślinność segetalna, a także ruderalna (z klasy *Secalietea*). W gminie dominują pola odłogowane stosunkowo niedługo, gdzie przeważają gatunki roślin jednorocznych, które towarzyszyły uprawom, ale szczególnie w południowej części gminy znajdują się pola odłogowane już od lat. Na tych terenach, poza gatunkami roślin jednorocznych, występują również byliny i rośliny wieloletnie, a także pojedyncze drzewa i grupy drzew głównie sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* i brzozy brodawkowatej *Betula pendula*.

Zbiorowiska leśne pokrywają zaledwie 16,3% powierzchni gminy. Mimo niskiej jakości gleb na terenie gminy utrzymuje się tu od lat mała lesistość. Większe kompleksy leśne znajdują się we wschodniej i południowej części gminy. W części zachodniej udział zbiorowisk leśnych jest znikomy. W północno-wschodnim fragmencie gminy znajdują się lasy powiązane z kompleksem leśnym Czerwonego Boru, a w południowym lasy wchodzące w skład kompleksu Puszczy Białej.

W obrębie lasów Puszczy Białej położonych na terenie gminy Stary Lubotyń zinwentaryzowano podlegające ochronie częściowej gatunki roślin: goździk piaskowy *Dianthus arenarius*, kocanka piaskowa *Helichrysum arenarium*, pomocnik baldaszkowy *Chimaphila umbellata*, widłak goździsty *Lycopodium clavatum*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum* oraz inne cenne gatunki roślin: cienistka trójkątna *Gymnocarpium dryopteris*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*.

Na terenie gminy Stary Lubotyń występują, oprócz wyżej wymienionych kompleksów leśnych, dwa nieduże ale zwarte kompleksy leśne: pomiędzy miejscowościami Podbielko i Podbiele oraz Gumowo i Żyłowo.

Oprócz wymienionych zgrupowań występują licznie niewielkie powierzchniowo obszary leśne „porozrzucane” wśród pól. Zdecydowanie więcej jest ich w części południowej gminy. Zarośla porastają często brzegi cieków. Występują też zadrzewienia liniowe wzdłuż dróg.

Na terenie gminy można wyróżnić następujące fizjocenozy leśne:

- zbiorowisko z dominującą sosną zwyczajną o charakterze boru świeżego – jest to zbiorowisko najczęściej spotykane na terenie gminy. Występuje w różnych fazach rozwoju. W kompleksach zwartych jest lepiej wykształcone niż w młodych zadrzewieniach. Niewielkie zadrzewienia porolne tworzą bardzo ubogie fitocenozy. Są to lasy gospodarcze, w jednakowym wieku, średnio 60-letnie. W drzewostanie dominuje sosna zwyczajna, w drzewostanach starszych pojawia się również brzoza. Warstwa krzewów jest słabo rozwinięta, bujnie natomiast rozwinięta jest warstwa krzewinek i mchów;
- zbiorowisko z dominującą sosną zwyczajną o charakterze boru mieszanego świeżego – jest to zbiorowisko rzadko spotykane na terenie gminy, porasta niewielkie płaty w dużych kompleksach leśnych. Zbiorowisko to występuje na glebach umiarkowanie żyznych, piaszczystych. Gatunkami lasotwórczymi są sosna, brzoza brodawkowata i dąb szypułkowy. Podszyt budują jałowce, podrost brzozy i dębu. Udział sosny za sprawą gospodarki leśnej jest większy;
- zbiorowisko z dominującą olszą czarną o charakterze łągu olszowo-jesionowego (91E0-3) – niewielkie płaty występują wzdłuż cieków wodnych. Są na różnych poziomach rozwoju, w niektórych miejscach ich obecność ogranicza się do rzędu olsz wzdłuż cieków i rowów, w niektórych są bardziej rozbudowane, stanowią wykształcone siedliska podlegające ochronie na podstawie Dyrektywy Siedliskowej. Gatunkiem dominującym w drzewostanie jest olsza czarna. Warstwa krzewów jest wykształcona w różnym stopniu, tworzą ją: kalina koralowa, kruszyna pospolita, trzmielina europejska. Runo w zależności od zwarcia wyższych warstw jest mniej lub bardziej rozwinięte;
- zbiorowisko z dominującą olszą czarną o charakterze źródłiskowych lasów olszowych na niżu (91E0-4) – płaty tego zbiorowiska występują w zagłębieniach bezodpływowych położonych w południowej części gminy

(zinventaryzowano je w rejonie tzw. Dużej Góry oraz pomiędzy miejscowościami Sulęcín Szlachecki i Sulęcín Włościański). Zbiorowiska te podlegają ochronie na podstawie Dyrektywy Siedliskowej.

Na terenie gminy nie występują lasy ochronne.

Bardzo licznie występują zadrzewienia śródpolne w postaci rzędów ogławianych wierzb w różnym wieku, a na obszarach, gdzie poziom wody gruntowej jest niższy, występują pojedyncze lub w grupach znacznych rozmiarów jałowce.

Poszczególne zbiorowiska roślinne są miejscem bytowania i żerowania różnych grup zwierząt. Na terenie gminy występuje niewiele gatunków zwierząt charakterystycznych dla wnętrza lasu. Z większych kompleksów leśnych zachodzić tu mogą pojedyncze osobniki dużych ssaków takich jak: jeleni, dzik, sarna, lisy. Licznie występują tu natomiast małe ssaki: wiewiórki, zające, kuny, jeże, myszy itp. Z pośród ssaków podlegających ochronie prawnej na terenie gminy odnotowano, w południowej jej części, w dolinie cieku, występowanie bobra europejskiego *Castor fiber*.

Terenem o szczególnej wartości dla ornitofauny jest obszar podlegający ochronie w postaci OSOP Puszcza Biała oraz tereny podmokłe w pobliżu miejscowości Rabędy. Charakterystyka awifauny OSOP Puszcza Biała na terenie gminy znajduje się w rozdziale 7. Tereny podmokłych łąk położonych na południe od m. Rabędy zasiedlają ptaki związane z krajobrazem wodno-błotnym: łąk, zakrzaczeń, zadrzewień nadwodnych. Wiosną 2009 r. zostały tu zaobserwowane gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, takie jak: bocian czarny, błotniak stawowy, derkacz, dzięcioł średni, żuraw, strumieniówka; gatunki ptaków potencjalnie zagrożonych: bekas, świerszczak, a także inne gatunki ptaków, podlegające ochronie gatunkowej: wodnik, krętogłów, dzięciołek, pokląskwa, rokitniczka i potrzos. Teren ten jest szczególnie wartościowy ponieważ, mimo iż obszar gminy jest opleciony siecią niewielkich cieków (w dużej części uregulowanych, rowów melioracyjnych), to gatunki ptaków wodno-błotnych i łąkowych stanowią najmniej liczną grupę.

Poza ww. obszarem oraz obszarami OSOP i ich otoczeniem, również wartościowym dla ornitofauny jest obszar łąk z zadrzewieniami pomiędzy miejscowościami Sulęcín Włościański i Sulęcín Szlachecki. W tym rejonie odnotowano gniazda gatunków ptaków podlegających ochronie tj.: rycyka, derkacza, gąsiorka, dzięcioła czarnego, żurawia, bociana białego.

Najliczniejszą grupę ptaków w gminie stanowią gatunki związane z krajobrazem rolniczym i obrzeży lasów m.in.: zięba, sikorka bogatka, pliszka siwa, kawka, dymówka, wróbel domowy. Odnotowano też stosunkowo dużą liczbę gniazd bocianich, m.in. 3 w m. Stary Lubotyń. Na terenach dolin odnotowano występowanie takich chronionych gatunków ptaków jak: bażant, kukułka, krętogłów, dzięcioł zielony, pliszka żółta, pokląskwa, drozd śpiewak, kowalik, zaś na terenach lasów i niewielkich zadrzewień odnotowano miejsca bytowania: jastrzębia, kobuza, grzywacza, świergotka drzewnego, pokrzywnicy, rudzika, pleszka, kosa, kwiczoła, drozda śpiewaka, paszkota, świstunki leśnej, wilgi, sójki i szczygła.

Jak wynika z przeprowadzonej w 2009 r. i 2010 r. inwentaryzacji - ornitofauna gminy jest mało zróżnicowana gatunkowo i słaba ilościowo. Największe zagęszczenia ptaków podlegających ochronie występuje w południowej części gminy.

Zagrożenia stanu środowiska

Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi monitoring wód rzeki Orz do Dopływu z Wiśniewa (JCWD nr PLRW200010265651). Opublikowane przez GIOŚ w Warszawie oceny jakości wód ww. odcinka rzeki Orz pochodzą z lat 2019-2024. Wyniki monitoringu zostały opracowane na podstawie *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych* oraz wytycznych GIOŚ. Jakość wód rzeki Orz w punkcie pomiarowo-kontrolnym Sokołowo (w pobliżu zachodniej granicy gminy) - oceniono następująco:

stan ekologiczny (ocena 5-cio klasowa):	słaby stan ekologiczny (4 klasa)
klasa elementów biologicznych (ocena 5-klasowa)	4 klasa (przekroczenie wartości granicznych dla klasy 4 wskaźnika ichtiofauny)
klasa elementów hydromorfologicznych (ocena 5-klasowa)	3 klasa
klasa elementów fizykochemicznych z grupy: stan fizyczny, warunki tlenowe, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne (ocena 3-klasowa)	>2 klasa (przekroczenie wartości granicznych dla klasy >2 azotu azotynowego i azotu ogólnego)
klasa elementów fizykochemicznych z grupy - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (ocena 3-klasowa)	2 klasa (przekroczenie wartości granicznych dla klasy 2 arsenu, cynku)
stan chemiczny	poniżej stanu dobrego (przekroczenie wartości granicznych dla klasy poniżej stanu dobrego benzo(a)pirenu)
stan ogólny	ZŁY STAN WÓD

Decydujący wpływ na stan czystości rzeki Orz ma spływ środków ochrony roślin i nawozów do wód, a także osiadanie związków chemicznych emitowanych przez indywidualne piece służące zaopatrzeniu w ciepło (niska emisja), w których stosuje się paliwa o dużej zawartości substancji zanieczyszczających powietrze. Do rzeki Orz są odprowadzane oczyszczone ścieki z oczyszczalni gminnej w Lubotyniu Włókach, przy czym sieć kanalizacyjna obsługuje niecałe 41% ludności gminy (dane GUS 2024 r.), pozostałe ścieki odprowadzane są do przydomowych szamb i wywożone do ww. oczyszczalni lub są oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Istotnym powodem zanieczyszczenia wód w rzece jest również wyprostowanie koryta tej rzeki (ograniczenie meandrów, które wpływają na zwiększenie naturalnej zdolności wód do oczyszczania).

W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przyjętym *rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. dla JCWP Orzu (do Doptwywu z Wiśniewa)* jako cel środowiskowy przyjęto osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny, o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, oraz dobrego stanu chemicznego. Jednocześnie stwierdzono, że osiągnięcie celu środowiskowego jest zagrożone. W związku z tym ustalono odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych. Odstępstwo jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów.

Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska nie prowadziła monitoringu wód rzeki Ruż w latach 2019-2024. Wg danych z lat 2014-2019 stan ekologiczny wód tej rzeki oceniono jako słaby ze względu na przekroczenie wartości granicznych dla OWO (ogólny węgiel organiczny), azotu ogólnego, azotu azotanowego, fosforu fosforanowego (V) oraz ichtiofauny, stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego ze względu na przekroczenie wartości granicznych benzo(a)pirenu, a stan ogólny oceniono jako zły. Decydujący wpływ na stan czystości rzeki Ruż ma spływ środków ochrony roślin i nawozów do wód, wyprostowanie koryta tej rzeki oraz emisje powierzchniowe z obszarów zurbanizowanych, transportu i turystyki (zanieczyszczenia opadające z powietrza, nieszczelne szamba).

W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jako cel środowiskowy dla rzeki Ruż przyjęto osiągnięcie umiarkowanego stanu ekologicznego (złagodzone wskaźniki: [EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D. W zakresie stanu chemicznego ustalono złagodzenie wskaźników dla benzo(a)pirenu - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników ustalono stan dobry. Jednocześnie stwierdzono, że osiągnięcie celu środowiskowego jest zagrożone, w związku z tym ustalono odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych. Odstępstwo jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azotu ogólnego, azotu azotanowego, fosforanów, OWO. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów.

Stan chemiczny oraz ilościowy wód podziemnych na terenie JCWPd nr 51, na terenie gmina Stary Lubotyń, był badany w roku 2022, w miejscowości Sulęcín Szlachecki. W na podstawie badań Państwowego Instytutu Geologicznego wody podziemne zostały zakwalifikowane w tej miejscowości do III klasy. Wg oceny z 2019 r., opracowanej zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych*, stan chemiczny i ilościowy tej JCWPd oceniono jako dobry, w związku z powyższym stan ogólny również uzyskał ocenę dobrą. Jako główną presję zagrażającą stanowi ilościowemu wskazano pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych. Oceniono wówczas, iż w 19% wykorzystano zasoby wody dostępne do zagospodarowania. W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jako cel środowiskowy przyjęto osiągnięcie dobrego stanu ilościowego i chemicznego. Stwierdzono, iż osiągnięcie tych celów nie jest zagrożone.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* Główny Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje pomiarów poziomów substancji w powietrzu w odniesieniu do poszczególnych stref w województwie, a następnie je ocenia. Gmina Stary Lubotyń znajduje się w strefie mazowieckiej w klasyfikacji jakości powietrza. Poniżej przedstawiono wyniki klasyfikacji tej strefy w 2024 r. na podstawie kryterium ochrony zdrowia zamieszczone w opracowaniu pt. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – Raport wojewódzki za 2024 r. (GIOŚ, 2025)*. Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza były wartości poziomów: dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, docelowego i celu długoterminowego, określone w *rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu*.

Tab. 1. Klasy w strefie mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2024 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A - nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego, C - powyżej poziomu dopuszczalnego /docelowego oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM_{2,5})

SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
A	A	A	A	A ¹⁾	A	A	A	A	A	C	A1 ²⁾

źródło: Opracowanie własne na podstawie publikacji pt. Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – Raport wojewódzki za rok 2024 r., GIOŚ 2025 r.

¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

²⁾ Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa mazowiecka uzyskały klasę A

W ocenie za 2024 r. stwierdzono, że większość zanieczyszczeń atmosferycznych w strefie mazowieckiej mieści się w klasie A, co oznacza, że stężenia zanieczyszczeń w tej strefie nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, docelowych lub długoterminowych. Przekroczenie poziomu docelowego w strefie mazowieckiej stwierdzono dla bezo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ (w 2024 roku przekroczenie poziomu docelowego stwierdzono na jednym stanowisku pomiarowym - w Otwocku) oraz poziom celu długoterminowego ozonu.

Według klasyfikacji, na podstawie kryteriów dotyczących ochrony roślin, strefa mazowiecka została zakwalifikowana do klasy A ze względu na stężenie zanieczyszczeń SO₂, NO₂, i O₃ – poziomu docelowego, natomiast do klasy D2 ze względu na stężenie O₃ dla poziomu długoterminowego.

Wg Mapy wykonanej w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowanej przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania, udostępnionej przez GIOŚ w gminie Stary Lubotyń w 2024 r.:

- średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ wynosiło $\leq 20,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziom dopuszczalny $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM_{2,5} wynosiło $\leq 10,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziomu dopuszczalnego dla fazy I wynosi $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a dla fazy II $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- średnie roczne stężenia B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ wynosiło $\leq 0,50 \text{ ng}/\text{m}^3$ (poziom docelowy wynosi $1,0 \text{ ng}/\text{m}^3$, za przekroczenie normy uznaje się wartości powyżej $1,5 \text{ ng}/\text{m}^3$),
- stężenia O₃, wyrażone jako liczba dni w roku z przekroczeniem poziomu $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przez wartości średnie 8-godzinne kroczące, uśrednione dla 3 lat wynosiło od 1 do 10 dni (poziom dopuszczalny nie więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d $> 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$, średnio dla ostatnich 3 lat),
- wartości wskaźnika AOT40 dla O₃ uśrednionej dla okresu 5 lat (2020 – 2024) wynosiła od 9000,5 do 12000,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3 \cdot \text{h}$ (poziom dopuszczalny $\leq 18\,000 \mu\text{g}/\text{m}^3 \cdot \text{h}$ dla ostatnich 5 lat).

Gmina Stary Lubotyń nie jest obecnie obsługiwana przez sieć ciepłowniczą, natomiast sieć gazowa, zasilana ze stacji regazyfikacji, obsługuje jedynie budynki użyteczności publicznej położone w miejscowości Stary Lubotyń i Lubotyń Kolonia. Głównym źródłem pyłów zawieszonych i benzo(a)pirenu w powietrzu w gminie jest więc emisja powierzchniowa - niska (zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł powierzchniowych stanowią do 50% wszystkich zanieczyszczeń powietrza), tj. pochodząca z indywidualnych pieców służących do zaopatrzenia w ciepło, w których mogą być spalane paliwa stałe, w tym również odpady. Pozostałymi źródłami są napływ zanieczyszczeń z innych regionów i emisja liniowa - komunikacyjna.

Przekroczenie zawartości ozonu w powietrzu związane jest natomiast z napływem zanieczyszczeń, a także przemianami fotochemicznymi prekursorów ozonu pod wpływem promieniowania UVB, niekorzystnymi warunkami meteorologicznymi (występowanie wysokich temperatur powietrza), a także wynika z obecności naturalnych źródeł emisji prekursorów ozonu. Im cieplejszy rok tym to przekroczenie ozonu jest wyższe.

Istotne znaczenie dla jakości powietrza ma obecność stałej zieleni wysokiej, w szczególności liściastej. W gminie Stary Lubotyń dominują lasy iglaste, które zajmują zaledwie 16,3% powierzchni gminy. Regeneracja powietrza w tym rejonie jest więc stosunkowo nieduża. Na jakość powietrza ma również wpływ położenie obszaru gminy w krajobrazie otwartym, dzięki czemu zanieczyszczenia powietrza mogą się rozpraszać i być wywiewane.

W Programie ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu przyjętą uchwałą Nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. i zmienioną uchwałą Nr 204/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 21 listopada 2023 r. jako główne działania naprawcze wskazano:

- ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej,
- prowadzenie doradztwa energetycznego i ekologicznego,
- analiza ubóstwa energetycznego i doradztwo osobom ubogim energetycznie,
- kontrola przestrzegania uchwały antyśmogowej (aktualnie obowiązuje uchwała Nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze

województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, ze zmianą przyjętą uchwałą Nr 59/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 kwietnia 2022 r.) oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych,

- edukacja ekologiczna,
- zwiększanie powierzchni zieleni w wybranych gminach województwa mazowieckiego,
- ograniczanie wtórnej emisji pyłu – czyszczenie ulic na mokro w gminach miejskich i gminach miejsko-wiejskich województwa mazowieckiego, w granicach obszaru zabudowanego, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści we wszystkich gminach województwa.

Ponadto przedstawiono przykłady dobrych praktyk wspomagających obniżanie stężeń szkodliwych substancji w powietrzu. W zakresie planowania przestrzennego uwzględnianie dobrych praktyk ma na celu takie wyznaczenie zabudowy i zagospodarowania terenu w dokumentach planistycznych, aby umożliwić ograniczenie emisji pyłów poprzez:

- ustalanie minimalnego współczynnika terenów biologicznie czynnych (zieleni) na poziomie nie mniejszym niż 20% w obrębie zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
- wprowadzanie zieleni ochronnej i urządzonej (w szczególności w otoczeniu placówek edukacyjnych zlokalizowanych wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu) oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych obszarów zabudowanych (place, skwery, „zielone” miejsca wypoczynku dla dzieci i osób starszych),
- tworzenie tzw. zielonej infrastruktury,
- zachowanie istniejących terenów zieleni i terenów wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miast,
- zmniejszanie liczby koszeń terenów zielonych, zakładanie łąk kwietnych,
- ustalanie sposobu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym bądź instalowania ogrzewania niskoemisyjnego w nowo planowanej zabudowie,
- wprowadzanie ograniczeń w zakresie stosowania paliw stałych,
- modernizowanie układu komunikacyjnego celem przeniesienia ruchu poza ścisłe centra miast, stosowanie zieleni wysokiej (szpalerów drzew) wzdłuż dróg, w szczególności w terenie zabudowanym,
- reorganizację układu komunikacyjnego oraz wprowadzanie stref ograniczających ruch samochodowy w ścisłych centrach miast,
- zapewnienie obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy w miastach,
- zatrudnianie urbanistów,
- ograniczanie możliwości powstawania inwestycji usługowych zwiększających zanieczyszczenie powietrza wokół placówek szkolno-wychowawczych (np. dyskontów handlowych i parkingów).

Generalna Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi badania poziomu hałasu w zależności od potrzeb w miejscach o szczególnym zagrożeniu w wybranych punktach województwa, a także w wybranych latach. Instytucja ta jest zobowiązana do dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nieobjętych obowiązkiem opracowywania strategicznych map hałasu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (art. 118) dla miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców, a także głównych dróg, linii kolejowych i lotnisk wykonuje się strategiczne mapy hałasu. Obszary gminy nie spełniają w większości ww. kryteriów, dla których istniałby obowiązek sporządzania ww. map hałasu. Taki obowiązek dotyczy potencjalnie w gminie Stary Lubotyń głównych dróg, ponieważ jednak dopiero w 2023 r. oddano do użytku odcinek drogi ekspresowej S61, który spowodował również odciążenie drogi wojewódzkiej nr 677, obecnie brak jest jeszcze aktualnych danych z zakresu uciążliwości tych dróg. Droga ekspresowa S61 w rejonach miejscowości Sulęcín Szlachecki i Sulęcín Włociański została wyposażona w ekrany akustyczne.

Dla gminy Stary Lubotyń od roku 2018 nie opublikowano danych z monitoringu hałasu. Występowanie dużych obszarów otwartych, lokalnie pokrytych lasami i zadrzewieniami oraz mała intensywność zabudowy i małe zaludnienie powodują, że gmina Stary Lubotyń, poza rejonem drogi ekspresowej S61, należy do obszarów mało narażonych na uciążliwości związane z hałasem. Głównymi źródłami hałasu są czynności wykonywane codziennie związane z użytkowaniem terenów zabudowy oraz pojazdów silnikowych na drogach lokalnych. Lokalny układ komunikacyjny gminy opiera się o drogi charakteryzujące się niewielkim natężeniem ruchu pojazdów silnikowych (drogi powiatowe i drogi gminne), co nie generuje znaczących uciążliwości akustycznych. Elementem mogącym mieć wpływ na jakość klimatu akustycznego są również linie elektroenergetyczne. Przez teren gminy przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia (110kV). Linie przesyłowe są źródłem hałasu, którego intensywność zależy od warunków atmosferycznych - przy suchej pogodzie jest on na poziomie 30 - 40 dB, natomiast przy niekorzystnych warunkach atmosferycznych tj. deszcz, duża wilgotność, osiąga 55 dB.

Wg danych Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska przeprowadzone w latach 2001-2024 pomiary pól elektromagnetycznych w województwie mazowieckim nie wykazały, w miejscach dostępnych dla ludności, przekroczeń poziomów dopuszczalnych. Jednocześnie z „Oceny poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie mazowieckim – opracowanej na podstawie pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska” (GIOŚ, 2025 r.) wynika, że średnia wartość natężeń składowej elektrycznej minimalnie wzrosła na wszystkich badanych w województwie mazowieckim obszarach w latach 2021-2024.

Źródłami pól elektromagnetycznych w gminie Stary Lubotyń są linie elektroenergetyczne: wysokiego napięcia 110 kV (przebiegająca przez sołectwa Sulęcín Włościański i Sulęcín Szlachecki) i średniego napięcia 15 kV oraz stacje bazowe telefonii komórkowej (w miejscowościach: Lubotyń Włóki, Stary Turobin, Sulęcín Włościański, Sulęcín Szlachecki). Wg mapy wyników pomiarów PEM i symulacji zamieszczonych w serwisie rządowym SI₂PEM na terenie gminy nie występuje przekroczenie norm w zakresie promieniowania elektromagnetycznego związanego z działaniem stacji bazowych telefonii komórkowych.

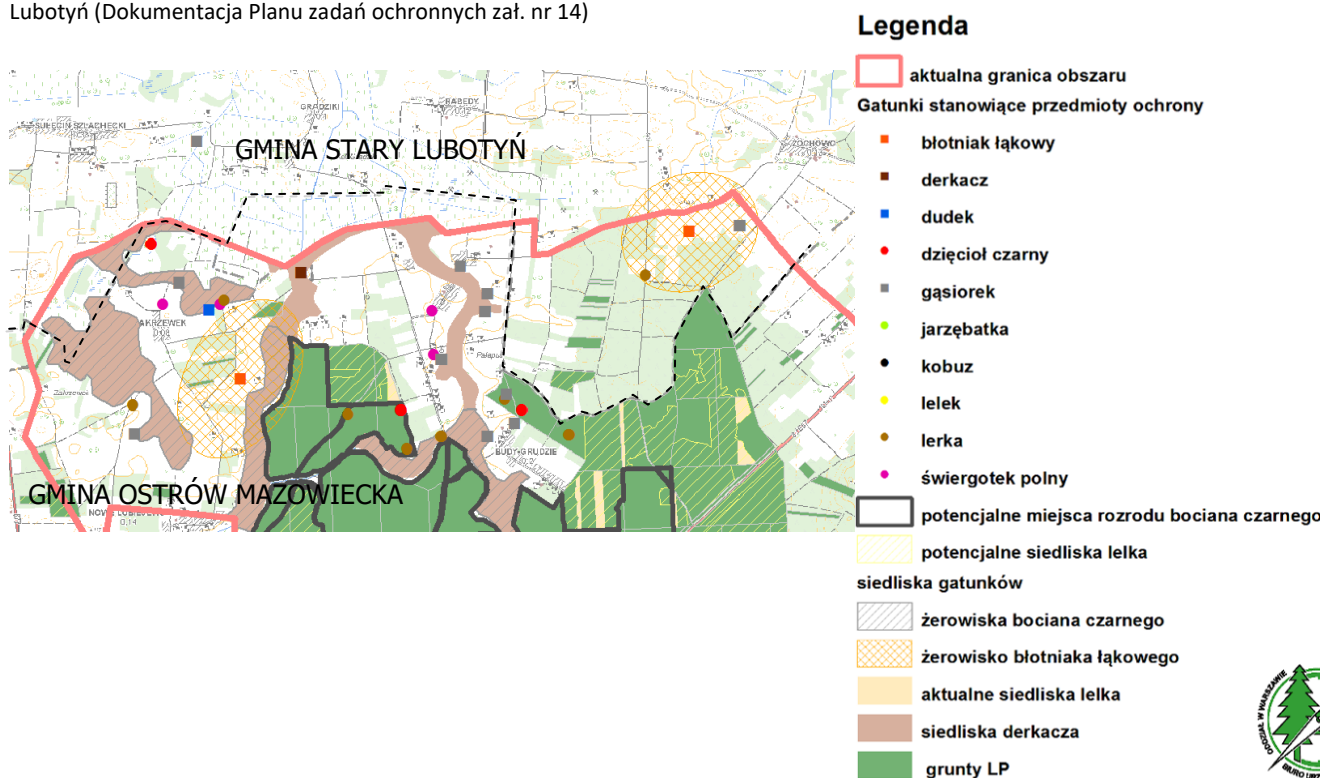
W gminie Stary Lubotyń i w jej otoczeniu nie występują zakłady zaliczane do zakładów stanowiących źródło poważnych awarii przemysłowych. Lokalne zagrożenie awariami w gminie stanowią gazociągi przesyłowe wysokiego ciśnienia: „Jamał” o średnicy 1400 mm (ulożony w środkowej części gminy na kierunku wschód-zachód) oraz gazociąg o średnicy 200 mm (ulożony w sołectwach: Sulęcín Włościański, Sulęcín Szlachecki).

6. FORMY OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 południowa część gminy Stary Lubotyń została włączona do **Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Biała”** (kod obszaru PLB 140007). Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem w obrębie gminy Stary Lubotyń ochroną objęte jest 472,6 ha, co stanowi około 4,3% powierzchni gminy. Ochroną został objęty fragment lasu, porastającego siedliska boru świeżego, rzadziej boru mieszanego świeżego wraz z przyległymi gruntami rolnymi, w tym odłogowanymi, lokalnie zarastającymi podrostem sosny w południowo-wschodniej części gminy oraz tereny zagłębienia bezodpływowego w południowo-zachodniej części gminy w pobliżu tzw. „Dużej Góry”.

Na omawianym obszarze Natura 2000 stwierdzono łącznie 20 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Wśród 11 gatunków uznanych za przedmioty ochrony aż 9 jest umieszczonych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Do przedmiotów ochrony należą zarówno gatunki leśne (bocian czarny, kobuz, lelek, dzięcioł czarny) jak i zamieszkujące mozaikowy krajobraz rolniczy (błotniak łąkowy, dudek, gąsiorek, jarzębatka) oraz wilgotne łąki (derkacz) i piaszczyste pola oraz ugory (świergotek polny, lerka). W przypadku świergotka polnego obszar stanowi największą ostoję tego gatunku w Polsce, a w przypadku lerki i lelka jedną z największych.

Rys. 6. Lokalizacja przedmiotów ochrony w Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Biała w gminie Stary Lubotyń (Dokumentacja Planu zadań ochronnych zał. nr 14)

Wg danych z Dokumentacji Planu zadań ochronnych (załącznik nr 14 – Mapa przedmiotów ochrony) w gminie Stary Lubotyń w Obszarze Natura 2000 Puszcza Biała:

- występują następujące gatunki ptaków, będące przedmiotem ochrony:

Gąsiorek (*Lanius collurio*) – ptaki tego gatunku gniazdują w otwartym krajobrazie rolniczym o zróżnicowanej strukturze. Zasadzają pola z rozrzuconymi kępami drzew i krzewów, zakrzaczone łąki i pastwiska, zadrzewienia śródpolne, ugory i nieużytki oraz sady i duże ogrody; chętnie występują również na obrzeżach lasów. W siedlisku gąsiorka powinny znajdować się trzy zasadnicze elementy: teren otwarty porośnięty niską roślinnością zielną – miejsce zdobywania pokarmu, gęste zarośla krzewów lub stopy gałęzi i chrustu – miejsce gniazdowania, a także wysokie krzewy – miejsce czatowania. Unika siedzib ludzkich. Przylatuje na lęgowiska w połowie maja, odlatuje zaś w październiku. Jego pokarm stanowią głównie owady, chrząszcze, pająki, dżdżownice, ślimaki, a także drobne kręgowce, w tym pisklęta innych ptaków.

Zagrożeniami dla tego gatunku są: utrata siedlisk w wyniku intensyfikacji rolnictwa, w tym wycinka drzew i krzewów śródpolnych.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie liczebności gatunku co najmniej na aktualnym poziomie z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji liczebności gatunku.

Błotniak łąkowy (*Circus pygargus*) - zajmuje pola – głównie uprawy pszenżyta i rzepaku, rzadziej łąki i torfowiska. Przylatuje na tereny lęgowe na przełomie kwietnia i maja, odlatuje zaś w sierpniu, najdalej na początku września.

Zagrożeniami dla tego gatunku są: prowadzenie prac rolniczych na polach (żniwa) i na łąkach (siano-kosy) powodujące nieumyślne niszczenie lęgów; zwiększanie areалу upraw rzepaku, na których żniwa prowadzone są w okresie lęgowym tych ptaków, drapieżnictwo ze strony lisa i dzika, wałęsających się psów i kotów, niektórych ptaków drapieżnych (głównie jastrzębia i błotniaka stawowego).

W obrębie gminy wytypowano *obszar będący żerowiskiem błotniaka łąkowego*. Wg danych z *Ekspertyzy ornitologicznej opracowanej na podstawie obserwacji wykonanych w maju i czerwcu 2015 r.* przedstawiony w Dokumentacji Planu zadań ochronnych obszar będący żerowiskiem błotniaka łąkowego w badanym okresie roku 2015 był inny. Żerującego błotniaka obserwowano wielokrotnie w odległości ok. 300-400 m na północny wschód od wcześniej wytypowanego obszaru żerowania, tj. w odległości ok. 150-450 m na północ od ściany lasu Puszczy Białej w sołectwie Żochowo na terenach otwartych pól. Tereny lasów i bezpośrednio z nimi sąsiadujących pól (w tym pól odłogowanych) nie stanowią jego miejsca żerowania tak jak wskazano w Dokumentacji Planu zadań ochronnych.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie liczebności gatunku co najmniej na aktualnym poziomie i zwiększanie sukcesu lęgowego.

Lerka (*Lullula arborea*) - preferuje tereny suche, łąki i pola z zadrzewieniami śródpolnymi, obrzeża suchych borów i sosnowych zagajników, śródleśne polany. Unika terenów intensywnie zagospodarowanych rolniczo. Ptaki przylatują w marcu a odlatują w okresie wrzesień-październik. Gniazdują na ziemi, na polanach i polach uprawnych w pobliżu lasu, składają jaja na przełomie kwietnia i maja i drugi raz do końca lipca. Ich pożywienie stanowią owady, pająki a także nasiona.

Zagrożeniami dla tego gatunku jest utrata miejsc gniazdowania poprzez zalesianie pól w pobliżu lasów (planowe lub w wyniku sukcesji) lub powstawanie na tych terenach zabudowy rekreacyjnej, drapieżnictwo (gatunek gniazduje na ziemi).

Celem działań ochronnych jest utrzymanie liczebności gatunku na co najmniej aktualnym poziomie z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji liczebności gatunku oraz utrzymanie w krajobrazie właściwego (na podstawie zaplanowanej inwentaryzacji) udziału siedlisk optymalnych dla lerki w postaci ubogich i piaszczystych gruntów zarastających murawami napiaskowymi i nalotami sosnowymi (udział tych siedlisk, w odniesieniu do zinwentaryzowanego areálu, w skali obszaru nie powinien się zmniejszać), a także utrzymanie w granicach obszaru Natura 2000 odpowiedniego udziału siedlisk optymalnych dla lerki w postaci zrębów, upraw i młodników na siedliskach boru świeżego i boru mieszanego świeżego do wieku 15 lat.

- zinwentaryzowano potencjalne siedlisko lelka

Lelek (*Caprimulgus europaeus*) – jego biotop tworzą bory świeże i mieszane w pobliżu łąk i pól. Żywi się głównie owadami. Na teren lęgowiska powraca w połowie kwietnia, składa jaja w maju i lipcu na suchy grunt, odlatuje od sierpnia do października.

Zagrożeniem dla ptaków jest drapieżnictwo (gatunek gniazduje na ziemi), zmniejszenie powierzchni borów, stosowanie środków ochrony roślin w lasach i na polach w okresie lęgowym (maj-lipiec), zalesianie pól i zmiana pastwisk na pola uprawne.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie w granicach obszaru Natura 2000 odpowiedniego udziału siedlisk optymalnych dla lelka w postaci zrębów, upraw i młodników na siedliskach boru świeżego i boru mieszanego świeżego do wieku 15 lat. Powierzchnia takich siedlisk w granicach obszaru powinna wynosić co najmniej 2500 ha. W poszczególnych latach dopuszczalne jest zmniejszenie tej powierzchni o maksymalnie 10% w stosunku do stanu docelowego.

Wg inwentaryzacji ornitologicznej przeprowadzonej wiosną 2009 r. na zlecenie Urzędu Gminy (Wiśniewski M., Krasowski W.) odnotowano głos godowy ptaka ze skraju lasu sosnowego na pód.-zach. od m. Żochowo, w obszarze Natura 2000.

- zinwentaryzowano żerowiska bociana czarnego w rejonie zagłębienia bezodpływowego położonego w części zachodniej obszaru w gminie

Bocian czarny (*Ciconia nigra*) zajmuje siedliska dojrzałych, rozległych i starych lasów w pobliżu wód lub terenów z wysokim poziomem wód gruntowych. Może zajmować też uboższe lasy pod warunkiem dogodnych miejsc żerowania – łąki, stawy, rzeki. Unika dużych otwartych przestrzeni i siedzib ludzkich. Jego pożywieniem są głównie żaby i drobne ryby. Ptak przylatuje z zimowiska w okresie od marca do kwietnia, po około dwóch tygodniach rozmnaża się, natomiast odlatuje w okresie od sierpnia do października.

Zagrożeniami dla tego gatunku są: degradacja zwartych, dojrzałych drzewostanów, degradacja obszarów podmokłych i wilgotnych w otoczeniu miejsc gniazdowania, drapieżnictwo ze strony kuny, konkurencja ze strony bielika.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie liczebności bociana czarnego na aktualnym poziomie (10 par) lub ewentualne zwiększenie liczebności poprzez ochronę potencjalnych miejsc lęgowych, a także utrzymanie aktualnej powierzchni żerowisk bociana czarnego, zabezpieczenie właściwej struktury przestrzennej żerowisk.

Wg inwentaryzacji ornitologicznej przeprowadzonej wiosną 2009 r. na zlecenie Urzędu Gminy zaobserwowano ptaka kołującego nad lasami Puszczy Białej na płd. krańcu gminy oraz ptaka żerującego w pobliżu obszaru Natura 2000 w dolince ciekłu k/m. Rabędy.

- zinwentaryzowano siedlisko derkacza w rejonie zagłębienia bezodpływowego położonego w części zachodniej obszaru w gminie

Derkacz (*Carex carex*) – charakterystyczny dla tego gatunku biotop tworzą: otwarte tereny z żyznymi, podmokłymi łąkami; rzadko spotykany na pastwiskach oraz w uprawach zbóż lub rzepaku. Jego pożywienie stanowią owady i inne małe zwierzęta oraz nasiona i części zielone roślin. Po przylocie z zimowiska składa jaja dwukrotnie na przełomie maja i czerwca oraz czerwca i lipca. Gniazduje na ziemi, pod osłoną roślin zielnych lub wewnątrz krzewu. Odlatuje we wrześniu. W 2009 r. odnotowano godowe głosy samca słyszane z drogi do Kol. Rabędy na skraju obszaru Natura 2000, godowe głosy samca z łąk położonych w dolince ciekłu pomiędzy Grądzikami i Sulęcinem Szlacheckim oraz godowe głosy samca w pobliżu obszaru Natura 2000 w dolince ciekłu k/m. Rabędy.

Zagrożeniem dla populacji tego gatunku jest degradacja wilgotnych i świeżych łąk, regulacja koryt cieków, zarastanie łąk wskutek zaprzestania ich wykorzystywania, mechanizacja rolnictwa na terenach łąk, a w szczególności wczesne koszenie.

Celem działań ochronnych jest utrzymanie liczebności gatunku na co najmniej aktualnym poziomie z uwzględnieniem naturalnych fluktuacji liczebności gatunku.

Wg dokumentacji Planu zadań ochronnych gatunek ten występuje tuż przy południowej granicy gminy, w gm. Ostrów Mazowiecka, w rejonie m. Kolonia Pałapus.

Tuż przy południowej granicy gminy, w gminie Ostrów Mazowiecka, wg dokumentacji Planu zadań ochronnych zinwentaryzowano stanowiska dzięcioła czarnego będącego również przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Biała.

Dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) – związany jest z siedliskiem dojrzałych borów i lasów mieszanych, a także olszyn, jego pożywienie stanowią owady wydobyte z drzew. Jest to gatunek osiadły, do lęgów przystępuje w maju, gniazdo umieszczając w głębokiej dziupli.

Wg inwentaryzacji ornitologicznej przeprowadzonej wiosną 2009 r. na zlecenie Urzędu Gminy (Wiśniewski M., Krasowski W.) ptak tego gatunku został zaobserwowany na skraju lasu sosnowego na płd. od m. Rabędy w obszarze Natura 2000.

Zagrożeniem dla ptaków tego gatunku jest ograniczenie powierzchni starodrzewu oraz usuwanie starych i obumarłych drzew.

Podsumowując charakterystykę gatunków ptaków zasiedlających lub potencjalnie zasiedlających obszar Natura 2000, na terenie gminy Stary Lubotyń i w jej bezpośrednim sąsiedztwie, będących przedmiotem ochrony, należy stwierdzić:

- dominują gatunki związane z siedliskiem dojrzałych lasów – borów i lasów mieszanych: lelek, bocian czarny, dzięcioł czarny, oraz mozaiki terenów otwartych i leśnych, obrzeży lasów: gąsiorek;
- występują również gatunki związane z siedliskami suchych pól i ugorów – lerka i błotniak łąkowy;
- na omawianym terenie został zaobserwowany w 2009 r. jeden gatunek związany z siedliskiem terenów wilgotnych łąk – derkacz;
- występujące tu ptaki preferują krajobraz mozaikowy: lasów, pól, łąk i zakrzaczeń;
- większość gatunków to gatunki odlatujące na okres zimowy (za wyjątkiem dzięcioła czarnego) – przylatują w okresie od marca do maja, a odlatują sierpień-październik;
- najintensywniejszy okres lęgów przypada na maj - czerwiec, niektóre gatunki mają drugi lęg w lipcu;
- głównymi zagrożeniami są: degradacja zwartych drzewostanów, likwidacja mozaiki krajobrazów leśno-polno-łąkowych, straszenie w okresie lęgowym (nadmierna penetracja miejsc lęgowych przez rekreantów), drapieżnictwo.

Wg ustawy o ochronie przyrody w obszarach Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został dany obszar wyznaczony.

Rozporządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie został ustanowiony plan zadań ochronnych dla ww. Obszaru. W Planie zadań ochronnych przedstawiono m.in. identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania oraz wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

W dokumencie tym nie wskazano na potrzebę weryfikacji zapisów obowiązujących planów miejscowych oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stary Lubotyń. Z pośród zadań ochronnych w obrębie gminy Stary Lubotyń wskazano m.in. na potrzebę koszenia i odkarczania łąk ze względu na ochronę bociana czarnego i derkacza, określono zasady rębności drzewostanów, w tym dla lasów położonych na siedliskach boru świeżego i mieszanego świeżego zewidencjonowanych na terenie gminy Stary Lubotyń w obrębie obszaru Natura 2000 w celu ochrony lelka i lerki, ustalono ograniczenie zalesiania gruntów w celu ochrony lerki, świergotka polnego i dudka (w trakcie obowiązywania planu zadań ochronnych dopuszcza się zalesienie maksymalnie 1% powierzchni użytków rolnych w gminie w granicach obszaru Natura 2000, nie należy zalesiać obszarów zinwentaryzowanych jako siedlisko lerka) oraz ustalono konieczność pozostawienia zadrzewień wzdłuż pasów drogowych i cieków w celu ochrony jarzębatki i gąsiora.

Obecnie na terenie gminy Stary Lubotyń nie występują inne obszary i obiekty podlegające ochronie na mocy art. 6 ust. 1 pkt 1-8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (gatunki roślin i zwierząt, a także siedliska, występujące na terenie gminy Stary Lubotyń, podlegające ochronie zostały przedstawione w rozdziale 8.3.).

W gminie Stary Lubotyń w Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ) znajdują się:

- obiekty i tereny będące w rejestrze zabytków: obiekty architektury sakralnej oraz stanowiska archeologiczne,
- obiekty architektury, techniki, militarne oraz cmentarze,
- stanowiska archeologiczne.

Ww. obiekty i obszary zostały wymienione w Uzasadnieniu POG Stary Lubotyń w rozdziale 2.3.9 dotyczącym znajdujących się na obszarze gminy zabytków objętych formami ochrony, o których mowa w *ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków.

7. POTENCJALNE ZMIANY ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO

Dotychczas przedstawiono zmiany jakie zaszły w środowisku w wyniku obecnego użytkowania i zagospodarowania obszaru gminy. W obszarze całej gminy obowiązują jednak plany miejscowe, stanowiące prawo lokalne, na podstawie których możliwe jest wprowadzenie kolejnych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym. Najistotniejsze zmiany mogą zajść na planowanych terenach zabudowy, komunikacji, elektrowni słonecznych czy eksploatacji kruszywa naturalnego. Na planowanych terenach zabudowy i komunikacji, które obecnie stanowią podstawowo tereny rolne, rzadziej leśne, przewiduje się zmiany w zakresie:

- struktury gruntów, spowodowane pracami budowlanymi (zagęszczenie, ubicie i wymieszanie gruntu, co skutkuje ograniczeniem ruchu wody i tlenu w glebie, zmniejszeniem odporności na suszę roślin, ograniczeniem pobierania składników pokarmowych przez nie, a w skrajnych przypadkach zahamowaniem wzrostu oraz zamieraniem i usychaniem korzeni roślin),
- ograniczenia retencji naturalnej i zwiększenia odpływu powierzchniowego wód opadowych spowodowanego realizacją zabudowy, pokryciem materiałami nieprzepuszczalnymi gruntu, ww. ubiciem gruntu oraz ograniczeniem powierzchni biologicznie czynnej,
- likwidacji dużej części istniejącej szaty roślinnej i lokalnie, w obrębie ustalonej powierzchni biologicznie czynnej, zastąpienie jej nowymi nasadzeniami roślinności urzędzonej, w tym obcej dla rodzimych siedlisk,
- klimatu lokalnego, w kierunku klimatu o cechach charakterystycznych dla terenów zurbanizowanych - o niedużej wilgotności powietrza i umiarkowanej sile wiatru, z możliwością przegrzewania w okresie letnich

upałów (nastąpi podwyższenie temperatur powietrza, szczególnie nocą, kiedy nagrzane w ciągu dnia powierzchnie sztuczne - beton, asfalt, mury itp. emitują ciepło do powietrza),

- niewielkiego pogorszenia warunków sanitarnych atmosfery związanego z indywidualnym zaopatrzeniem w ciepło budynków oraz zwiększeniem ruchu pojazdów silnikowych,
- generacji odpadów komunalnych, wskutek czego część z nich byłaby składowana na składowisku odpadów wpływając na zmianę rzeźby tego terenu, a deponowane odpady byłyby źródłem gazów związanych z rozkładem materii,
- możliwego zwiększenia emisji hałasu na drogach spowodowanego wzrostem liczby pojazdów silnikowych w związku z pojawieniem się nowej zabudowy,
- zwiększenia poboru wód podziemnych w celu wykorzystania ich na potrzeby zaopatrzenia nowej zabudowy, a co z tym związane dalszego zwiększenia zasięgu lei depresyjnych wokół ujęć wód;
- zwiększenia ilości wytwarzanych ścieków sanitarnych i ewentualnie przemysłowych oraz zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych powstających na tych terenach,
- zmniejszenia obszaru migracji oraz czasowego lub stałego bytowania fauny drobnej – głównie gryzoni, owadów, ptaków - związanych z krajobrazem otwartym,
- krajobrazu - powstanie chaosu przestrzennego związanego z brakiem jednolitej polityki dotyczącej form, kubatury i kolorystyki budynków, a także brakiem jednolitej polityki komunikacyjnej.

Specyficzne oddziaływanie na środowisko będą miały wyznaczone nowe, tereny eksploatacji kruszywa naturalnego oraz elektrowni słonecznych. Tereny eksploatacji kruszywa naturalnego będą miały oddziaływanie czasowe w zakresie emisji hałasu i zanieczyszczeń związanych z eksploatacją i przewozem urobku oraz stałe w zakresie oddziaływania na rzeźbę terenu, a także stosunki wodne (przy czym najistotniejsze zmiany w zakresie bilansu wodnego będą również czasowe i będą związane z potrzebą odwodnienia kopalni). Tereny elektrowni słonecznych nie generują natomiast zmian w zakresie ukształtowania terenu, bilansu wodnego, zanieczyszczeń, wód, gleb i powietrza, poprzez jednak zajęcie terenu przez obiekty antropogeniczne wpływają na zmiany w zakresie składu gatunkowego zbiorowisk roślinnych i zwierzęcych, w tym stanowią barierę dla przemieszczania się dużych zwierząt poruszających się po ziemi.

8. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO, W TYM DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŃNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

W rozdziale 5 szczegółowo scharakteryzowano istniejący stan, funkcjonowanie i problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego POG Stary Lubotyń, z tego względu niniejszy rozdział jest podsumowaniem opisanych w prognozie zagadnień. Problemy ochrony środowiska w gminie to:

- lokalne przekształcenia form rzeźby terenu spowodowane realizacją dróg i zabudowy (głównie nasypy), eksploatacją kruszywa naturalnego (wykopy), a także regulacją stanu wody (wykopy pod rowy melioracyjne),
- zmniejszenie związłości gleb w wyniku niedoborów wody przypowierzchniowej spowodowanej małym udziałem lasów i odwodnieniem terenu przez rowy melioracyjne i drenaż, przez co gleby narażone są w większym stopniu na erozję wietrzną (dotyczy to w szczególności gleb, które okresowo nie są porośnięte przez roślinność),
- duże zagrożenie występowaniem suszy rolniczej spowodowane m.in. długimi okresami bez opadów (mała ilość opadów spowodowana jest m.in. brakiem lasów, z którymi wiąże się powolne odparowywanie wody), oraz zagrożenie obniżeniem poziomu wód w rzekach i innych zbiornikach wodnych,
- przenikanie do gleby i wód gruntowych zanieczyszczeń obszarowych związanych z gospodarką rolną. Szczególne zagrożenie stanowią obszary intensywnego stosowania nawozów i środków ochrony roślin, których nadmiar spłukiwany jest z pól uprawnych i przedostaje się do układu hydrologicznego (głównie związki azotu i fosforu),
- zanieczyszczenie wód rzek Orz i Ruż, które są odbiornikiem zanieczyszczeń obszarowych związanych z gospodarką rolną oraz opadających zanieczyszczeń atmosferycznych. Rzeka Orz jest również odbiornikiem oczyszczonych ścieków sanitarnych z oczyszczalni ścieków obsługującej gminę Stary Lubotyń,
- występowanie emitorów powierzchniowych zanieczyszczeń powietrza w gminie – są to: niska emisja z pieców budynków mieszkalnych oraz usługowych ogrzewanych indywidualnie węglem, drewnem czy nawet odpadami, a także unos pyłu z powierzchni dróg (duża część dróg gminnych posiada nawierzchnię gruntową) i zaoranych pól itp. (obecnie w gminie nie są jednak przekroczone normy jakości powietrza w zakresie pyłów zawieszonych bądź benzo(a)pirenu w pyłe),

- napływ zanieczyszczeń atmosferycznych z innych regionów, a także zjawiska meteorologiczne (utrzymywanie się wysokich temperatur), które są podstawową przyczyną przekroczenia norm zawartości ozonu w powietrzu wg kryterium ochrony zdrowia i ochrony roślin,
- występowanie obszarów narażonych na hałas komunikacyjny związany z ruchem pojazdów silnikowych na drodze ekspresowej S61 i drodze wojewódzkiej nr 677,
- występowanie obszarów narażonych na promieniowanie elektromagnetyczne w rejonie przebiegu linii elektroenergetycznej 110 kV,
- występowanie obszarów zagrożonych awariami ze strony gazociągów wysokiego ciśnienia,
- występowanie monokulturowych upraw ograniczające bioróżnorodność.

9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Regionalnym dokumentem, który zawiera wykładnię niezbędnych prorozwojowych założeń jest „**Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego**” przyjęty przez Sejmik Województwa Mazowieckiego na posiedzeniu 19 grudnia 2018 r. uchwałą nr 22/18. PZPW uwzględnia wytyczne z dokumentów krajowych, a także międzynarodowych i wspólnotowych w zakresie ochrony środowiska, odnosząc tę tematykę do województwa mazowieckiego.

W zakresie polityki systemu ochrony przyrody PZPW określa główne zadania tej polityki. Poniżej porównano je z ustaleniami POG Stary Lubotyń, wskazując czy ustalenia tego dokumentu są zgodne z przyjętą polityką ochrony środowiska.

Główne zadania kształtowania systemu ochrony przyrody PZPW, 2018 r.	Adekwatne ustalenia POG
Utrzymanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego wszystkich obszarów cennych przyrodniczo, zgodnie z wymogami ustawy o ochronie przyrody.	W zasięgu OSOP Puszcza Biała wyznaczono w POG strefy otwarte bez określenia profili dodatkowych, nie dopuszczając w ich obrębie urbanizacji (jedynie zgodnie z obowiązującym planem miejscowym zaadaptowano teren eksploatacji kruszywa naturalnego wyznaczając strefę górnictwa i dwa niewielkie tereny zabudowy zagrodowej wyznaczając strefę wielofunkcyjną z zabudową zagrodową). Ponadto również w sąsiedztwie OSOP wyznaczono przede wszystkim strefę otwartą. Realizacja ustaleń POG nie pogorszy funkcjonowania przyrodniczego w obrębie korytarzy ekologicznych wyznaczonych w Opracowaniu ekofizjograficznym gminy Stary Lubotyń wzdłuż cieków wodnych. W ich obrębie wskazano zachowanie dotychczasowego ekstensywnego użytkowania wyznaczając podstawowo strefę otwartą.
Przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji na obszary chronione, a także wszelkim negatywnym wpływom na siedliska roślin i zwierząt. Właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi i gospodarczymi na obszarach objętych ochroną prawną.	
Wdrażanie koncepcji zielonej i błękitnej infrastruktury poprzez kształtowanie spójnego systemu ekologicznego województwa.	
Uwzględnianie zapisów wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych sporządzanych dla obszarów objętych ochroną prawną.	

Jak wynika z powyższego zestawienia POG adaptuje ustalenia PZPW z ww. zakresu.

W celu ochrony bioróżnorodności i krajobrazu ustalono m.in.:

Główne zadania polityki ochrony bioróżnorodności i krajobrazu PZPW, 2018 r.	Adekwatne ustalenia POG
Zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych (dolin rzecznych, leśnych, łąkowych, śródpolnych, itp.), decydujących w znacznej mierze o walorach krajobrazowych województwa.	W obrębie obszarów cennych lub potencjalnie cennych przyrodniczo, w tym w OSOP Puszcza Biała, zagłębieniu w pobliżu m. Rabędy i korytarzach ekologicznych położonych w dolinach rzecznych w gminie ustalono strefę otwartą. Strefa otwarta została również wyznaczona na dominującej części korytarzy migracji dużych zwierząt wyznaczonych przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków). Ponadto w celu ochrony walorów krajobrazowych w większości stref dopuszczających lokalizację zabudowy ustalono niską zabudowę, niestanowiącą negatywnych dominant przestrzennych.
Ograniczenie działań negatywnie wpływających na walory krajobrazowe. Ochrona krajobrazu województwa mazowieckiego (przyrodniczego, kulturowego lub o znaczeniu historycznym).	
Wprowadzenie ochrony prawnej korytarzy ekologicznych, ograniczenie presji urbanizacyjnej na obszary cenne przyrodniczo, w tym stanowiące szlaki migracyjne zwierząt.	

Jak wynika z powyższego zestawienia POG adaptuje ustalenia PZPW z ww. zakresu.

W celu ochrony lasów ustalono m.in.:

Główne zadania polityki ochrony lasów PZPW, 2018 r.	Adekwatne ustalenia POG
Zwiększanie lesistości województwa zgodnie z Programem zwiększania lesistości dla województwa mazowieckiego do roku 2020 (wg ww. Programu jego wdrożenie powinno przyczynić się do osiągnięcia wskaźnika lesistości Mazowska do ok. 25% w 2020 r. W gminie Stary Lubotyń obecnie lesistość wynosi ok. 16,3%, natomiast w województwie ok. 23,3%).	Dominująca część gruntów leśnych została ujęta w strefie otwartej. Dla gruntów leśnych ujętych w innych strefach w większości uzyskano zgody na zmianę ich przeznaczenia na cele nieleśne przy sporządzaniu obowiązujących planów miejscowych. W przypadku pozostałych gruntów leśnych (najczęściej niewielkich kompleksów) ujętych w innych strefach niż otwarta, ustalono w tych strefach jako profil dodatkowy – teren lasu.
Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.	

Jak wynika z powyższego zestawienia POG adaptuje ustalenia PZPW z ww. zakresu.

W celu ochrony gleb ustalono m.in.:

Główne zadania polityki ochrony gleb PZPW, 2018 r.	Adekwatne ustalenia POG
Przeciwdziałanie presji urbanizacyjnej na najcenniejsze i najbardziej produktywne obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej.	W wyniku realizacji ustaleń POG nie przewiduje się znaczącej zmiany sposobu zagospodarowania, w stosunku do obowiązującego prawa miejscowego. Większość gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych znalazła się w strefach związanych z rolnictwem, w tym w obrębie stref otwartych nie dopuszczono w profilu dodatkowym terenów elektrowni produkujących energię ze źródeł odnawialnych. Dla gruntów rolnych ujętych w innych strefach w większości uzyskano zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze przy sporządzaniu obowiązujących planów miejscowych. W gminie nie występuje szczególne zagrożenie erozją wodną lub wietrzną gleb. W POG wyznaczając strefę otwartą stworzono warunki do zachowania w istniejącym użytkowaniu kompleksów leśnych, zbiorników wodnych oraz terenów łąkowo-pastwiskowych położonych w dolinach rzecznych, przez co umożliwiono zachowanie dotychczasowego sposobu retencji wód opadowych.
Przeciwdziałanie erozji wietrznej poprzez leśne zagospodarowanie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa oraz wprowadzanie zadrzewień śródpolnych.	
Wdrażanie działań na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez zwiększanie retencji wodnej obszaru.	

Jak wynika z powyższego zestawienia POG adaptuje ustalenia PZPW z ww. zakresu.

W PZPW ustalono szczególną ochronę udokumentowanych złóż kopalin ważnych dla zabezpieczenia potrzeb i bezpieczeństwa surowcowego o znaczeniu krajowym i regionalnym oraz wspieranie prac związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem surowców energetycznych. W POG Stary Lubotyń tereny, w obrębie których udokumentowano występowanie złóż kopalin, a ich sposób zagospodarowania to „złoże udokumentowane szczegółowo” lub „złoże eksploatowane okresowo”, wskazano jako strefy górnictwa. W obrębie stref górnictwa znalazły się wszystkie tereny i obszary górnicze, niezależnie od ich statusu. Teren, na którym udokumentowano wstępnie złoże kopaliny, został objęty strefą otwartą (bez możliwości zabudowy), co umożliwi w przyszłości, łatwą zmianę jego przeznaczenia i wykorzystanie tych złóż, w sytuacji ich szczegółowego rozpoznania.

W celu ochrony wód ustalono m.in.:

Ustalenia z zakresu ochrony wód w PZPW, 2018 r.	Adekwatne ustalenia POG
Zwiększanie retencji wodnej województwa poprzez m.in. budowę małych zbiorników wodnych, piętrzenie wody w ciekach i jeziorach, przebudowę rowów i kanałów, retencję wód opadowych oraz właściwe kształtowanie struktury terenów rolnych, leśnych i tworzenie roślinnych stref ochronnych w dokumentach planistycznych gmin.	Ustalenia POG jako dokumentu o dużym stopniu ogólności nie zawierają ustaleń dotyczących ochrony i kształtowania zbiorników wodnych. Istniejące zbiorniki wodne oraz obszary istotne z punktu widzenia retencji wodnej znalazły się w dominującej części w strefie otwartej. Ponadto lokalnie w innych strefach wskazano jako profil dodatkowy tereny wód, w przypadku występowania zbiorników wodnych w tym rejonie. W obszarze gminy występuje nieudokumentowany i niepodlegających ochronie główny zbiornik wód podziemnych, w związku z powyższym jego obecność nie warunkowała specjalnego zagospodarowania w POG.
Ochronę naturalnych elementów przyrodniczych (m.in. starorzeczy, torfowisk, bagien, stawów, oczek wodnych). Zapewnienie drożności rzek dla ryb dwuśrodowiskowych.	
Ochronę obszarów źródliskowych i dążenie do zapewnienia kompleksowej ochrony obszarów zlewniowych rzek.	

Ustalenia z zakresu ochrony wód w PZPW, 2018 r.	Adekwatne ustalenia POG
Ochronę głównych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód (powierzchniowych i podziemnych).	Strefy ochronne ujęć wody zostały ujęte w strefach infrastrukturalnych.

Jak wynika z powyższego zestawienia POG adaptuje ustalenia PZPW z ww. zakresu.

W celu poprawy jakości powietrza ustalono m.in.:

Ustalenia z zakresu poprawy jakości powietrza określone w PZPW, 2018 r.	Adekwatne ustalenia POG
Rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą.	Ustalenia POG jako dokumentu o dużym stopniu ogólności nie zawierają ustaleń dotyczących zaopatrzenia w ciepło czy ograniczenia emisji z transportu drogowego. POG umożliwia rozwój odnawialnych źródeł energii poprzez wyznaczenie stref gospodarczych, gdzie jednym z profili podstawowych są tereny produkcji (w tym produkcji energii ze źródeł odnawialnych) oraz określając profile dodatkowe w wybranych strefach umożliwiające wyznaczenie terenów elektrowni słonecznych oraz biogazowni.
Zmiana paliw na niskoemisyjne oraz rozwój odnawialnych źródeł energii.	
Dalsze ograniczanie emisji z transportu drogowego.	

Jak wynika z powyższego zestawienia POG adaptuje ustalenia PZPW z ww. zakresu.

Duża część wytycznych wskazanych w PZPW nie może mieć jednoznacznego odzwierciedlenia w planie ogólnym ponieważ dokument ten nie reguluje danej tematyki. Nie mniej ustalenia POG Stary Lubotyń nie są sprzeczne ze wskazanymi wytycznymi PZPW.

10. ANALIZA PRZEWDYWANEGO ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO NA ŚRODOWISKO

Analizując wpływ POG na środowisko wzięto pod uwagę profile funkcjonalne poszczególnych stref planistycznych, ustalone wskaźniki urbanistyczne, a także istniejący sposób przeznaczenia terenów w obowiązujących planach miejscowych. Ustalenia POG Stary Lubotyń w niewielkim stopniu zwiększają możliwość powiększenia terenów zabudowy w stosunku do terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych.

10.1. Oddziaływanie na obszar Natura 2000

W obszarze Natura 2000 położonym w gminie Stary Lubotyń wyznaczono przeważnie strefy otwarte, nie określając w ich obrębie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (na co pozwalają przepisy upizp, w strefach tych nie przewiduje się realizacji działek budowlanych, w stosunku do których ustala się ten wskaźnik zgodnie z upizp). W strefach tych nie dopuszczono profili dodatkowych, w tym terenów elektrowni produkujących energię z odnawialnych źródeł energii czy terenów zieleni urządzonej. Również w najbliższym otoczeniu OSOP wyznaczono strefy otwarte, w obrębie których w większości również nie dopuszczono profili dodatkowych a jedynie lokalnie dopuszczono tereny elektrowni słonecznych i tereny zieleni urządzonej. Należy podkreślić, iż lokalizacja przeznaczenia dodatkowego, będzie każdorazowo wymagała opracowania nowego planu miejscowego, który zostanie poddany ocenie oddziaływania na środowisko i na tym etapie nastąpi przesądzenie o możliwości realizacji danego przedsięwzięcia, biorąc pod uwagę jego wpływ na obszar Natura 2000.

Marginalny udział w powierzchni OSOP w gminie Stary Lubotyń stanowią strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową oraz strefa górnictwa. Strefy te zostały wyznaczone na podstawie obowiązującego prawa miejscowego, w tym strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową stanowią pozostałości po terenach zabudowy zagrodowej. W strefach wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową położonych w OSOP nie dopuszczono lokalizacji terenów usługowych, terenów biogazowni czy wielkotowarowej produkcji rolniczej, natomiast jako profil dodatkowy ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren zieleni naturalnej oraz teren lasu. W strefach tych ustalono stosunkowo wysoki, jak na tereny zabudowy zagrodowej, udział powierzchni biologicznie czynnej - na poziomie 50% działki budowlanej oraz umiarkowany udział powierzchni zabudowy - na poziomie 30% działki budowlanej.

Strefa górnictwa została wyznaczona również zgodnie z obowiązującym planem miejscowym w terenie z udokumentowanym złożem piasków i żwirów. Sporządzając plan miejscowy wyznaczający w tym miejscu teren eksploatacji kruszywa naturalnego w 2018 r. wskazano brak negatywnego oddziaływania kopalni na przedmioty ochrony oraz dołączono Ekspertyzę ornitologiczną dla dz. ewid. 183/2 i 184 obr. Żochowo, gm. Stary Lubotyń sporządzaną przez dr Grzegorza Grzywaczewskiego w lipcu 2015 r., w której stwierdzono, iż na ww. działkach i w ich najbliższym sąsiedztwie nie występowały przedmioty ochrony.

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, iż ustalenia POG nie wpłyną negatywnie na cele i przedmioty ochrony w OSOP Puszcza Biała, a także integralność i spójność tego Obszaru, przede wszystkim dlatego, iż nie dopuszczono w sporządzanym POG wprowadzania w tym Obszarze i jego najbliższym otoczeniu nowych obiektów antropogenicznych, innych niż jest to dopuszczone w obowiązującym prawie miejscowym. Ustalenia POG nie zagrażają pełnieniu przez niego funkcji biocenotwórczej, jak i korytarza ekologicznego.

10.2. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, faunę i florę

Obszarem o największej różnorodności biologicznej w gminie Stary Lubotyń jest obszar położony w OSOP Puszcza Biała. Jak wskazano wyżej w obszarze tym ustalono podstawowo strefę otwartą, bez możliwości wprowadzania nowej zabudowy. Pod względem przyrodniczym obszarem cennym jest również fragment lasu położony w północno-wschodniej części gminy porastający fragment wzniesienia „Boru Czerwonego”. Lasy położone w gminie Stary Lubotyń stanowią fragment dużego kompleksu leśnego, którego część położona poza granicami gminy podlega ochronie w postaci Obszaru Specjalnego Obszaru Ochrony Siedliska Natura 2000. Obecność buforu w postaci gruntów leśnych wokół ww. formy ochrony stanowi istotny czynnik w ochronie przedmiotów ochrony w ww. SOO. W POG Stary Lubotyń również ten fragment gminy został wskazany jako strefa otwarta, w której nie dopuszczono profili dodatkowych.

Istotnym, lokalnym elementem struktury przyrodniczej gminy, stanowiącym o jej bioróżnorodności, są korytarze ekologiczne towarzyszące ciekom wodnym i zagłębieniom bezodpływowym (w tym zagłębienie położone w rejonie m. Rabędy). Sieć wodna oplata całą gminę Stary Lubotyń. Obszary dolin rzecznych zostały włączone do stref otwartych, w których nie dopuszczono terenów elektrowni wytwarzających energię z odnawialnych źródeł. Ustalenia POG stwarzają więc warunki do zachowania w ich obrębie wód powierzchniowych, zieleni naturalnej, zadrzewień oraz łąk i pastwisk. Należy również podkreślić, iż w POG w dolinach cieków nie zaplanowano stref z zabudową taką jak zabudowa mieszkaniowa, usługowa, produkcyjna, magazynowa, a także cmentarzy. Ustalenia POG stwarzają więc warunki do zachowania różnorodności biologicznej i wymiany energii, materii i informacji genetycznej w lokalnych korytarzach ekologicznych jakimi są doliny cieków wodnych.

Ponadto w północno-wschodniej i wschodniej części gminy zostały wyznaczone korytarze migracji dużych zwierząt przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków). Duża część tych korytarzy została zakwalifikowana w POG do strefy otwartej bez profili dodatkowych, na części tych korytarzy znajdują się jednak zwarte zabudowania wsi Żyłowo, zabudowa rozproszona, ponadto w planach miejscowych wyznaczono w tym rejonie tereny zabudowy produkcyjno-usługowej. Z tego względu w tym rejonie gminy większość obszaru korytarzy migracji dużych zwierząt została włączona do strefy otwartej z dopuszczeniem w profilu dodatkowym terenów zieleni urządzonej, a część do stref z możliwością lokalizacji zabudowy. Nadal jednak będzie istniała możliwość migracji zwierząt w tym rejonie gminy przez zachowane tereny otwarte.

Ogółem w POG podstawowo zaadaptowano istniejące i wyznaczone w obowiązujących planach miejscowych tereny zabudowy wyznaczając strefy: SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SC. Fragmenty ww. stref dotychczas niewyznaczone w prawie lokalnym stanowią marginalny obszar gminy. Nie mniej na tych obszarach będzie mogło dojść do stałego zlikwidowania szaty roślinnej (powierzchnia likwidacji szaty roślinnej będzie zależała od ustalonego w planach miejscowych minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, przy czym udział tej powierzchni określony w planach miejscowych nie może być mniejszy niż udział określony w POG). Będzie to jednak dotyczyć przede wszystkim małowartościowych monokulturowych upraw rolniczych, które nie stanowią cennych siedlisk przyrodniczych. Z wprowadzeniem nowych obszarów zabudowy związany będzie wzrost ilości gatunków synantropijnych, które pojawią się na terenach zieleni towarzyszących tym funkcjom. Należy spodziewać się zmniejszenia ilości gatunków segetalnych na rzecz gatunków obcych dla tego siedliska, w tym gatunków roślin ozdobnych. Opisane zmiany będą miały charakter lokalny i w skali gminy bardzo mały. W wyniku ww. likwidacji pól uprawnych nastąpi również nieduże ograniczenie miejsc bytowania zwierząt, w tym m.in. gatunków ptaków podlegających ochronie gatunkowej, które zasiedlają tego typu zbiorowiska (takich jak: skowronek, jerzyk, kos, szpak, dymówka, kruk, sójka, zięba itp.). Nie należy się jednak spodziewać spadku liczebności osobników tych gatunków zwierząt na terenie gminy, ponieważ zachowany udział terenów otwartych, w tym lasów, pól uprawnych, w tym ugorowanych, łąk i pastwisk jest bardzo duży i tak jak napisano wyżej, pozwala na migrację zwierząt. Może więc nastąpić dyslokacja osobników na inne tereny stanowiące dogodne siedlisko ich bytowania lub żerowania. Nie przewiduje się natomiast drastycznej utraty siedlisk tych gatunków, która mogłaby spowodować spadek ich liczebności.

10.3. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Teren gminy Stary Lubotyń w większości jest płaski. Obszarami o większym zróżnicowaniu rzeźby tereny są wzniesienia wzgórz Boru Czerwonego usytuowane w północno-wschodniej części gminy a także nieco mniejsze wzniesienia kemów i ozów położone w południowej części gminy. Większość obszarów o wyróżniającej się

rzeźbie terenu została włączona do stref otwartych, w tym w dużej części do tych stref otwartych, w których nie dopuszczono profili dodatkowych, umożliwiających wprowadzenie obiektów antropogenicznych. Należy więc uznać, iż POG stwarza warunki do zachowania większości obszarów o wyróżniającej się rzeźbie terenu w gminie.

Potencjalnie na rzeźbę terenu istotny wpływ mają odkrywkowe kopalnie złóż. W POG Stary Lubotyń wyznaczono strefy górnictwa. Obejmują one jednak wyłącznie wyznaczone już w obowiązujących planach miejscowych tereny eksploatacji złóż, w tym w części tereny, na których eksploatacja była prowadzona. W związku więc z realizacją ustaleń POG nie przewiduje się zmian rzeźby terenu wynikających z eksploatacji złóż kopalni.

Jak wskazano wyżej POG podstawowo adaptuje wyznaczone w planach miejscowych tereny zabudowy, określając strefy z możliwością realizacji zabudowy: SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SC. Fragmenty ww. stref dotychczas niewyznaczone w prawie lokalnym stanowią marginalny obszar gminy. Nie mniej na tych terenach będzie mogło dojść do przekształcenia niwelety terenu o charakterze chwilowym lub stałym. Na nowych terenach zabudowy zmiany będą mogły mieć głównie charakter czasowy i będą związane z realizacją zabudowy i infrastruktury technicznej. Mogą tu jednak również wystąpić stałe zmiany rzeźby terenu związane z pracami uzdatniającymi, takimi jak: wymiana gruntu lub wprowadzanie nasypów budowlanych.

W przypadku gruntów rolnych klasy III (w gminie nie ma gruntów rolnych klasy I-II) POG Stary Lubotyń umożliwi zachowanie dominującej ich powierzchni poprzez wyznaczenie w ich obrębie stref otwartych (dla których w profilu dodatkowym nie dopuszczano terenów elektrowni wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych), ewentualnie w niedużym stopniu stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową lub stref produkcji rolniczej. Umożliwiono więc zachowanie w ich obrębie użytkowania rolniczego. Grunty stanowiące użytki rolne wysokich klas bonitacyjnych ujęte w POG w strefach z możliwością lokalizacji zabudowy niezwiązanej z produkcją rolniczą, to grunty, dla których w większości uzyskano zgody na zmianę ich przeznaczenia przy sporządzaniu obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy. Zgodnie z aktualnie obowiązującym art. 13d ust. 1 upisz strefy planistyczne SW i SJ wyznacza się bowiem w planie ogólnym w pierwszej kolejności na obszarach, dla których w obowiązujących planach miejscowych określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej. W związku z nieznacznym powiększeniem stref z możliwością realizacji zabudowy niezwiązanej z rolnictwem, będzie mogło nastąpić wyłączenie z produkcji rolnej gruntów rolnych niskich klas bonitacyjnych, niepodlegających ochronie na podstawie *ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

W obszarze gminy nie zidentyfikowano terenów zagrożonych wystąpieniem ruchów masowych ziemi. Ze względu na istniejące niewielkie spadki terenu, warunki gruntowo-wodne, a także dopuszczone w POG zagospodarowanie i użytkowanie, nie przewiduje się również, w wyniku realizacji tego zagospodarowania, powstania ryzyka ww. ruchów.

Plan ogólny nie zawiera ustaleń pozwalających określić oddziaływania w zakresie zanieczyszczenia gruntu, w tym nie zawiera też ustaleń w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami. Z tego powodu ocena oddziaływania ustaleń POG w zakresie zanieczyszczenia gruntu nie była możliwa.

10.4. Oddziaływanie na zasoby naturalne

W niniejszym rozdziale poddano analizie wpływ ustaleń POG na zasoby obejmujące złoża kopalni. W innych rozdziałach odniesiono się do pozostałych zasobów naturalnych.

W POG Stary Lubotyń tereny, w obrębie których udokumentowano występowanie złóż kopalni, a ich sposób zagospodarowania to „złoże udokumentowane szczegółowo” lub „złoże eksploatowane okresowo”, wskazano jako strefy górnictwa. W obrębie stref górnictwa znalazły się wszystkie tereny i obszary górnicze, niezależnie od ich statusu.

Teren, na którym udokumentowano wstępnie złoża kopaliny, został objęty strefą otwartą (bez możliwości zabudowy), co umożliwi w przyszłości łatwą zmianę jego przeznaczenia i wykorzystanie tych złóż, w sytuacji jego szczegółowego rozpoznania.

Resumując nie przewiduje się w wyniku realizacji ustaleń POG negatywnego oddziaływania jego ustaleń na zasoby naturalne z zakresu złóż kopalni.

10.5. Oddziaływanie na warunki wodne

Wody podziemne stosunkowo łatwo ulegają przekształceniom ilościowym wskutek działalności inwestycyjnej ingerującej bezpośrednio lub pośrednio w środowisko wodne. Najczęściej deformacji ulega pierwszy poziom wód – tzw. wody gruntowe, co jest spowodowane prowadzeniem prac ziemnych, budową rowów melioracyjnych lub kanalizacji deszczowej, regulacją koryt rzecznych, zmianą struktury gleb, zmniejszeniem pokrycia gleb roślinnością wysoką, a także ograniczeniem powierzchni biologicznie czynnej na gruncie rodzimym. Deformacje kolejnych poziomów wodonośnych spowodowane są poborem wód do celów bytowych lub technologicznych.

Zgodnie z przepisami w planach ogólnych tereny wód powierzchniowych nie mają oddzielnej strefy funkcjonalnej są natomiast włączone do innych stref. W strefie otwartej znajdują się w profilu podstawowym, natomiast w pozostałych strefach można je fakultatywnie określić w profilu dodatkowym. W POG Stary Lubotyń ciekі wodne o pochodzeniu naturalnym, takie jak Orz i jego dopływy oraz Ruż, wraz z dolinami którymi płyną, zostały zakwalifikowane do stref otwartych, w których nie dopuszczono lokalizacji wszelkich elektrowni wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. Również dominująca część rowów melioracyjnych, wraz z ich obudową biologiczną, została włączona do ww. stref. Jedynie niewielka część tych urządzeń wodnych, wraz z ich otoczeniem, została zakwalifikowana do stref produkcji rolniczej, w obrębie których ustalono profil dodatkowy – tereny wód, a także tereny zieleni naturalnej i tereny lasu. W POG stworzono więc warunki do ochrony układu hydrograficznego gminy. Ustalenia planu ogólnego nie regulują natomiast tematyki związanej z realizacją rowów melioracyjnych czy kanalizacji deszczowej.

Z punktu widzenia zasilania ww. zbiorników wód powierzchniowych, a także zasilania wód podziemnych, w tym gruntowych, istotne znaczenie ma wyznaczenie stref, które zabezpieczają środowisko przed pokryciem ich przez materiały nieprzepuszczalne, a także stwarzają warunki dla ochrony i kształtowania stałej pokrywy roślinnej. W POG Stary Lubotyń dominują strefy otwarte (stanowią 86,3% powierzchni gminy), które takie warunki stwarzają. Ponadto w strefach z zabudową ustalono minimalny wskaźnik udziału powierzchni biologicznie czynnej. W większości stref z zabudową kształtuje się on na poziomie od 30 do 50% powierzchni działki budowlanej, a jedynie w strefach gospodarczych i niektórych infrastruktury ustalono go na poziomie 20%, zaś w jednej strefie otwartej, gdzie dopuszczono w profilu dodatkowym tereny elektrowni słonecznych na poziomie 10%. Zachowanie w obrębie terenów zabudowy powierzchni pokrytej na stałe roślinnością będzie ograniczać spływ powierzchniowy oraz zwiększać zdolność retencjonowania wód w gruncie. Należy również podkreślić, iż ww. wskaźniki udziału powierzchni biologicznie czynnej odpowiadają tym ustalonym w obowiązujących planach miejscowych. W związku z realizacją ustaleń POG do redukcji powierzchni biologicznie czynnej dojdzie podstawowo w obrębie stref z zabudową, które zostały wyznaczone poza terenami zabudowy określonymi w obowiązujących planach miejscowych. Na tych terenach może nastąpić modyfikacja sposobu krążenia wód. Ubytek wody deszczowej będzie dotyczył wody, która odparuje bezpośrednio z terenów utwardzonych, a także ewentualnie wody zebranej z utwardzonych terenów i odprowadzonej do systemów odprowadzania wód. Wody deszczowe o małym stopniu zanieczyszczenia spływające z terenów zabudowy będą przede wszystkim odprowadzane bezpośrednio do gruntu, co będzie wpływać stabilizująco na poziom wód gruntowych, pomimo ograniczenia powierzchni biologicznie czynnej. Należy również dodać, iż ogólna powierzchnia przewidywanych terenów zabudowy w gminie jest nieduża w stosunku do powierzchni stref otwartych lub zieleni i rekreacji. Dlatego nieduże zmniejszenie powierzchni zasilania wód nie będzie powodowało kumulacji negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się znaczącego ograniczenia zasilania wód gruntowych wodami deszczowymi i roztopowymi oraz znaczącego zwiększenia odpływu do wód powierzchniowych, co mogłoby wpływać na chwilowe zwiększenie poziomu wód w rzekach (zwiększać zagrożenie powodziowe w niższych częściach doliny), a zmniejszać naturalną retencję terenu (przyczyniając się do eskalacji zjawiska suszy w gminie).

Wyznaczenie nowych stref z zabudową, w stosunku do terenów zabudowy zaplanowanych już w dotychczasowym prawie miejscowym, będzie miało wpływ na pobór wód podziemnych. W POG Stary Lubotyń udział takich nowych terenów zabudowy jest marginalny. Dopuszczające nową zabudowę strefy zostały zaplanowane podstawowo w rejonach obsługiwanych przez wodociąg gminny. Zatem realizacja nowego zagospodarowania może w niewielkim stopniu zwiększyć pobór wody z wód podziemnych, przyczyniając się, jako oddziaływania skumulowane z innymi terenami zabudowy, do wytworzenia leja depresyjnego wokół ujęć gminnych.

Plan ogólny nie reguluje tematyki z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami, brak jest zatem możliwości oceny wpływu ustaleń tego dokumentu na poziom zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Niewątpliwie włączenie do stref otwartych dominującej części gruntów pokrytych na stałe roślinnością, w tym łąk, pastwisk oraz lasów będzie wpływało na zachowanie obszarów charakteryzujących się wysokim poziomem fitoremediacji zanieczyszczeń wód. Ponadto włączenie terenów istniejących oczyszczalni ścieków w Lubotyniu Włókach i Zochowie oraz punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Lubotyniu Włókach do stref infrastrukturalnych zabezpiecza możliwość dalszego funkcjonowania tych obiektów, co pośrednio wpływa korzystnie na jakość wód.

Reasumując, należy stwierdzić, iż POG Stary Lubotyń stwarza warunki do ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, przy założeniu przestrzegania przepisów prawa na kolejnych etapach procesów inwestycyjnych. Nie przewiduje się w skali gminy znaczącego negatywnego oddziaływania na te elementy środowiska.

10.6. Oddziaływanie na powietrze

Analizując wpływ ustaleń POG Stary Lubotyń na powietrze wzięto pod uwagę zarówno jego wpływ na klimat lokalny, jak i stan aerosanitarny i zanieczyszczanie hałasem. Elementami, które mogą mieć wpływ na powyższe czynniki w planie ogólnym jest typ wyznaczonych stref planistycznych, w tym udział w nich terenów pokrytych zielenią, udział powierzchni biologicznie czynnej w strefach z zabudową, a także inne wskaźniki urbanistyczne. Plan ogólny nie określa natomiast zasad obsługi w infrastrukturę techniczną, w tym z zakresu zaopatrzenia w ciepło, ochrony przed hałasem, elektroenergetyki czy łączności (m.in. lokalizacji linii elektroenergetycznych, stacji bazowych telefonii komórkowej itp.). W związku z powyższym brak jest możliwości oceny wpływu ustaleń tego dokumentu na poziom zanieczyszczania w związku z obsługą przez ww. infrastrukturę terenów zabudowy dopuszczonych w strefach z zabudową w POG.

Jednym z istotniejszych elementów środowiska, w zakresie oddziaływania na jakość powietrza oraz klimat lokalny, są lasy. Wpływają one na regenerację powietrza, zwiększają jego wilgotność oraz obniżają i wyrównują temperatury dobowe. W POG Stary Lubotyń dominująca część gruntów leśnych została włączona do stref otwartych, co stwarza warunki do zachowania na istniejącym poziomie korzystnego wpływu zieleni wysokiej na klimat lokalny i jakość powietrza. Do stref tych włączono również dominującą część dolin rzecznych i zagłębień bezodpływowych, wypełnionych wodami powierzchniowymi i pokrytych zadrzewieniami liniowymi, łąkami i pastwiskami. Tereny te spełniają szereg korzystnych funkcji. Są obszarami wymiany powietrza (korytarzami klimatycznymi), dzięki czemu następuje wymiana powietrza, rozpraszanie zanieczyszczeń i napływ czystego powietrza z terenów jego regeneracji, a także wpływają na zwiększenie wilgotności powietrza, obniżenie temperatur, a także w nieco mniejszym stopniu niż lasy, wpływają na regenerację powietrza. W dolinach rzecznych Orzu i jego dopływów oraz Rużu nie wyznaczono stref z zabudową (poza adaptacją terenów zabudowy ustalonych w obowiązujących planach miejscowych), które wpływałyby na ograniczenie przewietrzania w gminie. Również w pozostałej części gminy określone w POG profile funkcjonalne w strefach oraz wskaźniki zabudowy warunkują w większości swobodny przepływ mas powietrza. W większości stref z zabudową ustalono niską zabudowę i niewielką jej intensywność. Jedynie w strefach gospodarczych, które zajmują niewielki udział 0,52% powierzchni gminy dopuszczono większy udział zabudowy oraz jej wysokość. Należy jednak podkreślić, iż większość wyznaczonych stref gospodarczych jest adaptacją ustalonego zagospodarowania w obowiązujących planach miejscowych. Zatem POG Stary Lubotyń nie będzie bezpośrednio generował negatywnego oddziaływania wynikającego z zagospodarowania tych stref.

W POG Stary Lubotyń nie wyznaczono nowych, w stosunku do stanu istniejącego, stref komunikacyjnych, w związku z powyższym nie przewiduje się wynikających z realizacji ustaleń tego dokumentu powstania nowych obszarów o znaczącej emisji zanieczyszczeń powietrza i hałasu, a tym samym powstania obszarów narażonych na te emisje. Nowe, w stosunku do stanu istniejącego i wyznaczonych terenów zabudowy w planach miejscowych, strefy z dopuszczeniem zabudowy o funkcji mieszkaniowej zostały zaplanowane z dala od najistotniejszych w gminie źródeł hałasu i zanieczyszczeń komunikacyjnych, tj. dróg: ekspresowej nr S61 i wojewódzkiej nr 677.

Utrudnieniem w ocenie wpływu ustaleń POG w zakresie emisji zanieczyszczeń i hałasu komunikacyjnego jest fakt, iż w planach ogólnych w każdej strefie dopuszczone są tereny komunikacji, zatem ostateczny kształt układu drogowego będzie mógł być doprecyzowany w planach miejscowych i na tym etapie poddany ocenie wpływu na stan środowiska.

Plan ogólny, choć nie reguluje zasad zaopatrzenia w ciepło i energię, to jednak ma wpływ na możliwość realizacji elektrowni produkujących energię z odnawialnych źródeł. W strefach gospodarczych, w których jednym z profili jest produkcja, istnieje potencjalnie możliwość lokalizacji wszelkich terenów produkcji energii, w tym z odnawialnych źródeł. Ponadto w wielu strefach tereny produkcji energii ze źródeł odnawialnych mogą zostać dopuszczone. W POG Stary Lubotyń wyznaczono strefy gospodarcze, w większości stref produkcji rolniczej dopuszczono tereny biogazowni i w wielu terenach elektrowni słonecznych, ponadto w jednej strefie otwartej i kilku strefach usługowych dopuszczono tereny elektrowni słonecznych. POG stwarza więc warunki do produkcji energii ze źródeł odnawialnych i ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza związanych z produkcją energii ze źródeł konwencjonalnych. Przesądzenie o lokalizacji tych elektrowni nastąpi na etapie tworzenia nowych planów miejscowych i będzie uzależnione m.in. od uwarunkowań środowiskowych i wpływu tych inwestycji na ludzi.

10.7. Oddziaływanie na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, a także dobra materialne

Oddziaływanie realizacji ustaleń planu ogólnego na ludzi należy przeanalizować pod kątem wpływu generowanego przez te ustalenia na stan środowiska, a także uwzględnienia w planie ogólnym zagrożeń naturalnych lub antropogenicznych. Zagrożenia te mają również wpływ na dobra materialne, takie jak zabudowa i związane z nią zagospodarowanie.

Powyżej określono wpływ realizacji ustaleń POG na klimat lokalny, jakość powietrza oraz jakość i zasoby wód. Podsumowując powyższe analizy należy stwierdzić, iż POG Stary Lubotyń stwarza warunki do zachowania i kształtowania ww. cech środowiska na poziomie korzystnym dla zdrowia ludzi. Biorąc pod uwagę zakres ustaleń planu ogólnego, wyznaczone strefy otwarte w POG Stary Lubotyń odpowiadają w największym stopniu za zachowanie korzystnych dla ludzi warunków życia, chroniąc tereny najbardziej wartościowe pod względem usług ekosystemowych i zapobiegając rozlewaniu się zabudowy. Kolejnym czynnikiem jest ustalenie w pozostałych strefach minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, a także pozostałych wskaźników zabudowy. Określenie tych elementów stwarza korzystne warunki dla życia, ale również do ochrony zasobów wód stanowiących źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy. Zabezpieczeniem dostaw wody dobrej jakości jest również umieszczenie w POG Stary Lubotyń wszystkich gminnych ujęć wód podziemnych wraz z ich strefami ochrony bezpośredniej (dla ujęć tych nie wyznaczono stref ochrony pośredniej) w strefach infrastrukturalnych. W planie ogólnym w każdej ze stref dopuszczone są ponadto, jako profil podstawowy, tereny infrastruktury technicznej. W przypadku więc konieczności realizacji kolejnych ujęć wód będzie istniała taka możliwość również poza strefami infrastrukturalnymi.

W zakresie uwzględnienia w planie ogólnym zagrożeń naturalnych lub antropogenicznych należy stwierdzić, iż w POG Stary Lubotyń, w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Orz, wyznaczono podstawowo strefy otwarte, w których nie dopuszczono w profilu dodatkowym możliwości lokalizacji terenów elektrowni wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. Wszystkie strefy umożliwiające realizację zabudowy, wyznaczone poza terenami zabudowy określonymi w obowiązujących planach miejscowych, zostały zaplanowane poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Natomiast strefy z zabudową, obejmujące tereny zabudowy wyznaczone w planach miejscowych, zostały wyznaczone poza terenami zagrożonymi zalewem głęboką wodą Q1% (powyżej 0,5 m) oraz zalewem wodą Q10% (bez względu na głębokość zalewu). Dodatkowo w strefach tych jako profil dodatkowy ustalono tereny rolnictwa z zakazem zabudowy lub tereny zieleni naturalnej. POG stwarza więc warunki do przepływu wezbranych wód opadowych doliną rzeki, a tym samym ochrony zdrowia ludzi i ich mienia.

Ponieważ w gminie nie występuje zagrożenie osuwania się mas ziemnych, w związku z powyższym ustalenia POG nie będą miały wpływu w tym zakresie na zdrowie i mienie ludzi.

Nie można również ocenić wpływu ustaleń planu ogólnego na rozprzestrzenianie się pożarów, ponieważ plan ogólny nie reguluje lokalizacji łatwopalnych elementów użytkowania i zagospodarowania krajobrazu.

Obecnie w gminie i jej najbliższym sąsiedztwie nie występują zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych. Plan ogólny nie reguluje zasad lokalizacji takich zakładów, potencjalnie mogłyby one zostać zrealizowane w strefach gospodarczych, usługowych, czy nawet wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną lub z zabudową zagrodową, gdzie tereny usług stanowią profil podstawowy lub dodatkowy. Ponieważ nie ma jednak możliwości w planie ogólnym wykluczenia ich lokalizacji, nie można na tym etapie ocenić wpływu planu ogólnego w tym zakresie. Ocena oddziaływania takich przedsięwzięć będzie możliwa do przeprowadzenia na kolejnych etapach inwestycji.

W POG Stary Lubotyń uwzględniono natomiast obecność obiektów infrastruktury technicznej, stwarzających ryzyko awarii (sieci gazowych wysokiego ciśnienia) oraz oddziałujących na zdrowie ludzi (sieci elektroenergetycznej wysokiego napięcia). W strefach oddziaływania tych obiektów nie dopuszczono lokalizacji zabudowy związanej z pobytem ludzi wyznaczając w ich obrębie strefę otwartą, a w miejscach przecięcia tych obiektów infrastruktury z istniejącymi drogami wyższego rzędu – strefę komunikacji.

10.8. Oddziaływanie na dobra kultury i zabytki

Plan ogólny, ze względu na swoją specyfikę i zakres określony przepisami, nie zawiera ustaleń obejmujących zasady ochrony dziedzictwa kulturowego. Nie mniej w POG Stary Lubotyń uwzględniono obecność zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków wyznaczając odpowiednio strefy planistyczne i określając ich profile funkcjonalne, a także wskaźniki urbanistyczne. W terenach, gdzie występują zabytkowe obiekty architektoniczne, wyznaczono adekwatne dla ich funkcji strefy z dopuszczeniem zabudowy, warunkujące możliwość odbudowy czy adaptacji tych obiektów do nowych funkcji. Ustalone wskaźniki urbanistyczne warunkują powstanie obiektów budowlanych w rejonie obiektów zabytkowych o odpowiadającej im kubaturze.

10.9. Ocena oddziaływania ustaleń Planu ogólnego na krajobraz

Oceniając wpływ POG na krajobraz należy wziąć pod uwagę znaczenia występujących w gminie krajobrazów w skali województwa. Taka ocena wraz z określeniem cech charakterystycznych, obejmując w szczególności elementy przyrodnicze i kulturowe, została dokonana w Audycie Krajobrazowym Województwa Mazowieckiego. Dokument ten określa kierunki ochrony i kształtowania krajobrazu. Na terenie gminy Stary Lubotyń zidentyfikowano cztery typy krajobrazów:

- wiejski (kod: 14-318.67-063) - z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości,
- wiejski (kod: 14-318.67-035, 14-318.67-154) - z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk,
- leśny (kod: 14-318.67-124, 14-318.67-127, 14-318.67-132) - z przewagą siedlisk borowych,
- leśny (kod: 14-318.67-151) - z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych.

Dla wytypowanych w gminie krajobrazów nie określono rekomendacji i wniosków, a także na terenie gminy Stary Lubotyń nie wyznaczono obszarów priorytetowych, czyli krajobrazów posiadających szczególną wartość z uwagi na występujące na nich wartości. W Prognozie nie istniała więc możliwość oceny oddziaływania POG na krajobrazy o najwyższych wartościach w województwie mazowieckim.

Powyżej odniesiono się do oddziaływania ustaleń POG Stary Lubotyń na typy krajobrazów przyrodniczych. Niewątpliwie największy pozytywny wpływ na krajobraz będzie miało wyznaczenie na dominującej części gminy stref otwartych obejmujących tereny lasów, wód i rolnictwa z zakazem zabudowy. Stwarza to warunki do zachowania typowo wiejskiego krajobrazu gminy, w tym także istniejącego ukształtowania terenu i sieci hydrograficznej. Istotne dla zachowania istniejącego typowo wiejskiego krajobrazu gminy, ma wyznaczenie stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną i z zabudową zagrodową, a także stref usługowych w nawiązaniu do istniejącego układu wsi i wzdłuż istniejących dróg. W obrębie tych stref zaplanowano niską lub średniej wysokości zabudowę. Przepisy prawa nie umożliwiają określania na tym etapie planowania wysokości zabudowy w podziale na rodzaje budynków i budowli. Zatem dopiero na etapie sporządzania planu miejscowego będzie istniała możliwość ostatecznej oceny wpływu planowanych obiektów budowlanych na krajobraz. Obecnie w strefach wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową i produkcji rolniczej konieczne było określenie wysokości zabudowy na poziomie wyższym niż maksymalna wysokość budynków określona w planach miejscowych, ponieważ w ramach tej zabudowy mogą być realizowane budowle takie jak silosy, które ze względów technologicznych muszą być wyższe niż budynki w zabudowie zagrodowej.

Strefy, które mogą ewentualnie wprowadzić istotne zmiany w krajobrazie to strefy gospodarcze i strefy górnictwa. Należy jednak podkreślić iż dominująca część tych stref jest adaptacją terenów produkcji, składów, magazynów i usług oraz terenów eksploatacji kruszywa naturalnego wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych, w związku z powyższym ich oddziaływanie na krajobraz nie będzie się wiązało bezpośrednio z realizacją ustaleń sporządzanego POG.

Jak wskazano w POG Stary Lubotyń, plan ogólny, ze względu na swoją specyfikę i zakres określony przepisami, nie zawiera ustaleń obejmujących zasady ochrony dziedzictwa kulturowego. Nie mniej w POG Stary Lubotyń uwzględniono obecność zabytków ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków wyznaczając odpowiednio strefy planistyczne i określając ich profile funkcjonalne, a także wskaźniki urbanistyczne. W terenach, gdzie występują zabytkowe obiekty architektoniczne, wyznaczono adekwatne dla ich funkcji strefy zabudowy, warunkujące możliwość odbudowy czy adaptacji tych obiektów do nowych funkcji. Ustalone wskaźniki urbanistyczne warunkują powstanie obiektów budowlanych w rejonie obiektów zabytkowych o odpowiadającej im kubaturze.

11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Zasady postępowania w sprawach oceny oddziaływania na środowisko w aspekcie transgranicznym określa *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z art. 104 tej ustawy, w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji projektów polityk, strategii, planów lub programów przeprowadza się postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Gmina Stary Lubotyń znajduje się w znacznej odległości od granic Polski: ok. 135 km od wschodniej granicy kraju, ok. 160 km do północnej granicy, ok. 390 km do południowej granicy i ok. 520 km do zachodniej granicy kraju (podane odległości zostały zmierzone w linii prostej). Z przeprowadzonej w rozdziale 10 niniejszej prognozy przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń POG Stary Lubotyń można prognozować, iż ustalenia tego dokumentu nie będą generowały tak odległych w przestrzeni skutków. Z tego względu należy prognozować, że nie wystąpi możliwość oddziaływania transgranicznego na środowisko.

III. ROZWIĄZANIA ŁAGODZĄCE, ALTERNATYWNE I KOMPENSACYJNE

Wywołane realizacją ustaleń POG Stary Lubotyń przekształcenia środowiska przyrodniczego ograniczają się przede wszystkim do obszarów gdzie planuje się zmianę sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu w stosunku do stanu istniejącego i określonego w obowiązujących planach miejscowych. Nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań realizacji ustaleń POG na środowisko i zdrowie ludzi, w tym w szczególności na tereny cenne przyrodniczo, w tym podlegające ochronie przyrody.

W niniejszym opracowaniu nie przedstawia się rozwiązań zapobiegających i ograniczających negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, które należy wprowadzić do ustaleń POG Stary Lubotyń. Wynika to z faktu, iż sporządzona Prognoza stanowi integralny element planu ogólnego i w związku z tym większość ewentualnych korekt, mających na celu minimalizację zagrożeń dla środowiska przyrodniczego i kulturowego, było wprowadzane na bieżąco przy współpracy autorów Planu ogólnego i prognozy. Biorąc pod uwagę dostępne środki, istniejące uwarunkowania prawne, w tym obowiązujące w gminie Stary Lubotyń plany miejscowe, ograniczono do minimum niekorzystne skutki realizacji ustaleń planu ogólnego na środowisko. W prognozie stwierdzono więc brak istotnych negatywnych oddziaływań będących rezultatem realizacji ustaleń POG na środowisko, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.

Ponieważ zastosowane w POG rozwiązania, nie wywołują istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na cele i przedmiot ochrony występującego w gminie Stary Lubotyń obszaru Natura 2000, z tego względu nie proponuje się rozwiązań alternatywnych. Z tego również względu nie proponuje się działań kompensacyjnych.

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Proгноza oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Gminy Stary Lubotyń stanowi element postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym została opracowana w zakresie zgodnym z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w związku z art. 13i ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Podstawą odniesienia w prognozie była sytuacja scharakteryzowana w Opracowaniu ekofizjograficznym gminy Stary Lubotyń, wizji terenowej, Gminnej Ewidencji Zabytków, Programu Ochrony Środowiska Gminy Stary Lubotyń, a także na podstawie ogólnodostępnych publikacji i dokumentów dotyczących jakości i stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Zakres ustaleń planu ogólnego, w tym sposób wyznaczania stref planistycznych, obszaru uzupełniania zabudowy oraz progowych wskaźników urbanistycznych został szczegółowo określony w przepisach. Powoduje to, że ocena skutków oddziaływania tych ustaleń ma charakter ogólny, dostosowany do ogólnego charakteru ustaleń. Zgodnie z przepisami projekt planu ogólnego nie odnosi się do zagadnień dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony przed zanieczyszczeniami atmosferycznymi czy ochrony klimatu akustycznego.

Plan ogólny gminy Stary Lubotyń obejmuje całą gminę. Gmina Stary Lubotyń leży na płaskiej wysoczyźnie morenowej. Urozmaiceniem płaskiego krajobrazu są doliny niedużych rzek, niewielkie wzgórza moreny czołowej i kemowe. Wierzchnią lub przypowierzchniową warstwę gruntów tworzą podstawowo gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe. Doliny rzeczne zbudowane są z mułków i piasków deluwialnych i rzecznych oraz namułów, torfów, piasków humusowych, rzecznych i bagiennych. Znaczna część gminy Stary Lubotyń znajduje się w zlewni rzeki Orz, a tylko część północno-wschodnia jest odwadniana przez rzekę Ruż. Oba cieki są dopływami Narwi. Wody gruntowe pierwszego poziomu wodonośnego na przeważającej części gminy występują na głębokości od 2 do 3 m p.p.t. Płytsze występowanie wód pierwszego poziomu jest związane z obniżeniem się poziomu terenu w dolinach rzecznych. W najniższych partiach dolin poziom wody gruntowej kształtuje się na wysokości powyżej 1 m p.p.t. W obrębie utworów czwartorzędowych znajdują się użytkowe warstwy wodonośne – na głębokości około 26-45 m p.p.t. Ponadto na terenie gminy został zidentyfikowany poziom wód trzeciorzędowych - Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215 - Subniecka Warszawska - Niecka Mazowiecka (jest to jednak zbiornik nieudokumentowany i niepodlegający ochronie). W gminie występują następujące zbiorowiska roślinne: roślin uprawnych i towarzyszących im chwastów, łąk i pastwisk, suche murawy, leśne z dominującą sosną zwyczajną o charakterze boru świeżego oraz z dominującą olszą czarną o charakterze łągu olszowo-jesionowego. Poszczególne zbiorowiska roślinne są miejscem bytowania i żerowania różnych grup zwierząt. Terenem o największej różnorodności biologicznej jest Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Puszcza Biała”, w obrębie którego na terenie gminy zinwentaryzowano gatunki ptaków będące przedmiotem ochrony w tym OSOP. Występujące tu gatunki ptaków są związane z krajobrazem borów i lasów mieszanych, obrzeży lasów, a także z terenami podmokłymi. Funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych pełnią doliny cieków wodnych. Lokalnymi biocentrami dla roślin i zwierząt związanych z umiarkowanie suchym środowiskiem leśnym są większe kompleksy leśne w gminie. Obszary o dużych wartościach dla ptaków wodno-błotnych na terenie gminy położone są w południowej części gminy - w zagłębieniach bezodpływowych porastających przez łąki i zadrzewienia w pobliżu miejscowości Rabędy, w pobliżu tzw. „Dużej Góry” oraz pomiędzy Sulęcinem Szlacheckim i Włociańskim.

Aktualnie najistotniejsze problemy ochrony środowiska w gminie Stary Lubotyń to:

- lokalne przekształcenia form rzeźby terenu spowodowane realizacją dróg i zabudowy (głównie nasypy), eksploatacją kruszywa naturalnego (wykopy), a także regulacją stanu wody (wykopy pod rowy melioracyjne),
- zmniejszenie związłości gleb w wyniku niedoborów wody przypowierzchniowej spowodowanej małym udziałem lasów i odwodnieniem terenu przez rowy melioracyjne i drenaż, przez co gleby narażone są w większym stopniu na erozję wietrzną (dotyczy to w szczególności gleb, które okresowo nie są porośnięte przez roślinność),
- duże zagrożenie występowaniem suszy rolniczej spowodowane m.in. długimi okresami bez opadów, oraz zagrożenie obniżeniem poziomu wód w rzekach i innych zbiornikach wodnych (mała ilość opadów spowodowana jest m.in. brakiem lasów, z obszarów których wody powoli odparowują),
- przenikanie do gleby i wód gruntowych zanieczyszczeń obszarowych związanych z gospodarką rolną. Szczególne zagrożenie stanowią obszary intensywnego stosowania nawozów i środków ochrony roślin, których nadmiar spłukiwany jest z pól uprawnych i przedostaje się do układu hydrologicznego (głównie związki azotu i fosforu),

- zanieczyszczenie wód rzek Orz i Ruż, które są odbiornikiem zanieczyszczeń obszarowych związanych z gospodarką rolną oraz opadających zanieczyszczeń atmosferycznych, a rzeka Orz również oczyszczonych ścieków sanitarnych z oczyszczalni ścieków obsługującej gminę Stary Lubotyń,
- występowanie emitorów powierzchniowych zanieczyszczeń powietrza w gminie – są to: niska emisja z pieców budynków mieszkalnych oraz usługowych ogrzewanych indywidualnie węglem, drewnem czy nawet odpadami, a także unos pyłu z powierzchni dróg (duża część dróg gminnych posiada nawierzchnię gruntową) i zaoranych pól itp. (obecnie w gminie nie są jednak przekroczone normy jakości powietrza w zakresie pyłów zawieszonych bądź benzo(a)pirenu w pyłe),
- napływ zanieczyszczeń atmosferycznych z innych regionów, a także zjawiska meteorologiczne (utrzymywanie się wysokich temperatur), które są podstawową przyczyną przekroczenia norm zawartości ozonu w powietrzu wg kryterium ochrony zdrowia i ochrony roślin,
- występowanie obszarów narażonych na hałas komunikacyjny związany z ruchem pojazdów silnikowych na drodze ekspresowej S61 i drodze wojewódzkiej nr 677,
- występowanie obszarów narażonych na promieniowanie elektromagnetyczne w rejonie przebiegu linii elektroenergetycznej 110 kV,
- występowanie obszarów zagrożonych awariami ze strony gazociągów wysokiego ciśnienia,
- występowanie monokulturowych upraw ograniczających bioróżnorodność.

Obszar gminy Stary Lubotyń jest pokryty w 100% planami miejscowymi. W związku z powyższym zmiany stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego wynikające ze zmiany sposobu zagospodarowania terenu mogą zachodzić na podstawie tych aktów planowania przestrzennego. Zakres zmian został określony podczas sporządzania ww. dokumentów i na obecnym etapie nie badano ponownie wpływu realizacji ustaleń planów miejscowych, natomiast w POG Stary Lubotyń wprowadzono strefy planistyczne i wskaźniki urbanistyczne, które umożliwiają realizację zaplanowanego w planach miejscowych zagospodarowania.

Analizowany Plan ogólny gminy Stary Lubotyń zakłada zachowanie istniejących i większości planowanych w obowiązujących planach miejscowych terenów zabudowy, a także dominującej części terenów rolniczych oraz leśnych, wyznaczając odpowiednio strefy umożliwiające zabudowę lub strefy otwarte. Ponadto w Planie ogólnym gminy Stary Lubotyń w niewielkim stopniu dopuszczono zwiększenie pokrycia terenu przez tereny zabudowy. Na tych terenach przekształcenia wywołane realizacją ustaleń Planu ogólnego gminy Stary Lubotyń (w przypadku zmiany dotychczasowego prawa miejscowego) mogą spowodować lokalnie:

- ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej,
- nieduże przekształcenie powierzchni ziemi w związku z posadowieniem nowych obiektów budowlanych, tworzeniem nasypów lub wykopów w celu kształtowania niwelety terenu,
- degradację pokrywy glebowej (podstawowo gleb rolnych niskich i średnich klas bonitacyjnych) i szaty roślinnej (monokultur upraw),
- introdukcję gatunków obcych na powierzchniach nowych nasadzeń zieleni urządzonej,
- możliwe nieduże pogorszenie warunków klimatu akustycznego związane ze zwiększonym ruchem pojazdów silnikowych,
- możliwe niewielkie zwiększenie emisji zanieczyszczeń atmosferycznych ze źródeł komunikacyjnych i grzewczych,
- powiększenie poboru wód podziemnych i zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków sanitarnych i przemysłowych oraz odpadów stałych,
- ograniczenie obszaru bytowania i migracji drobnych zwierząt związanych z krajobrazem rolniczym.

Skutki realizacji ustaleń sporządzanego Planu ogólnego gminy Stary Lubotyń nie zagrażają funkcjonowaniu przyrodniczemu obszarów ochrony przyrody, ponieważ w ich obrębie ustalono strefę otwartą, nie ustalając w jej obrębie profili dodatkowych. Nie przewiduje się również wpływu planowanych inwestycji na środowisko poza granicami Polski.

Podsumowując, w związku z brakiem istotnych negatywnych skutków realizacji ustaleń Planu ogólnego gminy Stary Lubotyń – negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów – w niniejszym opracowaniu nie przedstawia się rozwiązań łagodzących, które należy wprowadzić w Planie ogólnym gminy Stary Lubotyń.

Ponieważ zastosowane w Planie ogólnym gminy Stary Lubotyń rozwiązania nie wywołują istotnych negatywnych zagrożeń dla celów i przedmiotów ochrony występujących w otoczeniu opracowania obszarów Natura 2000, z tego względu nie proponuje się rozwiązań alternatywnych. Z tego również względu nie proponuje się działań kompensacyjnych.

Załącznik nr 1

Oświadczenie autora Prognozy oddziaływania na środowisko o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Ja niżej podpisana, Małgorzata Hoser, oświadczam, że jako autor Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Planu ogólnego gminy Stary Lubotyń spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Warszawa, dn. 18 marca 2026 r.

.....